

งานศึกษา

เรื่อง

การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน
กรณีศึกษา สปป. ลาว เวียดนาม และกัมพูชา

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
กันยายน 2552

คำนำ

จากสภาพการแข่งขันทางธุรกิจทั้งภายในและระหว่างประเทศในปัจจุบัน ทำให้ผู้ประกอบการไทยเริ่มแสวงหาแหล่งลงทุนใหม่ในประเทศต่างๆ ที่มีศักยภาพในด้านแหล่งทรัพยากรพลังงาน และยังเป็นแหล่งที่มีต้นทุนในการลงทุนที่ต่ำกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอินโดจีน ซึ่งมีการเริ่มลงทุนตั้งแต่วัฒนพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี พ.ศ. 2531 ที่ได้ดำเนินนโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า จึงเป็นผลให้กลุ่มนักธุรกิจไทยได้เริ่มเข้าไปหาช่องทางทำธุรกิจ การค้า และการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ธุรกิจพลังงานเป็นหนึ่งในธุรกิจที่ได้รับความสนใจจากภาครัฐและภาคเอกชนไทย กอปรกับรัฐบาลมีนโยบายอนุญาตให้ภาคเอกชนสามารถลงทุนในกิจการไฟฟ้าได้ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติในขณะนั้น ได้แก้ไขกฎระเบียบในการรับซื้อไฟฟ้าให้เอื้อประโยชน์ต่อการรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชน ทำให้เกิดกระแสการลงทุนในด้านนี้มีเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาการลงทุนโดยตรงจากไทยด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มอินโดจีน พบว่า สปป.ลาว เป็นประเทศที่มีศักยภาพ และมีความเหมาะสมในการไปลงทุนด้านพลังงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการผลิตไฟฟ้า ทั้งการผลิตไฟฟ้าจากเขื่อนและถ่านหินที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเอื้อให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า และมีแหล่งถ่านหินที่เหมาะสม รวมทั้งมีพรมแดนติดไทยซึ่งทำให้สะดวกต่อการสร้างระบบสายส่งกลับมาขายไทย สำหรับประเทศกัมพูชา และเวียดนามยังมีโอกาสในการลงทุนด้านพลังงานเพิ่มขึ้นระดับปานกลาง ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีของการขยายการลงทุนจากไทย ที่จะช่วยสร้างรายได้เข้าประเทศทางหนึ่ง และอีกทางหนึ่งเป็นการลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศที่จะต้องมีการซื้อพลังงานในรูปแบบต่างๆ จากต่างประเทศทั้งหมด เป็นการซื้อพลังงานจากธุรกิจไทยที่ไปลงทุนในต่างประเทศ อีกทั้งการนำเงินไปลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ในต่างประเทศ ยังเป็นการช่วยแก้ปัญหาเงินไหลเข้าประเทศที่มากเกินไปในบางช่วง จนทำให้เกิดปัญหาการแข็งค่าของเงินบาท อย่างในปัจจุบันหรือบางช่วงได้

คณะผู้ศึกษา

9 กันยายน 2552

สารบัญ

	หน้า
ปัจจัยที่ผลต่อการลงทุนของไทยในต่างประเทศ	1
สถานการณ์พลังงานในไทย	2
การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานจากไทยไป สปป. ลาว	12
การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานจากไทยไปกัมพูชา	20
การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานจากไทยไปเวียดนาม	27
ปัญหา อุปสรรค การปรับตัวและข้อเสนอแนะจากธุรกิจไทยที่ไปลงทุนด้านพลังงาน ในประเทศเพื่อนบ้าน	36
สรุป	38
แหล่งข้อมูลอ้างอิง	39
นิยามข้อมูลและความหมาย	40
ภาคผนวก	41

การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานของไทยในประเทศเพื่อนบ้าน

กรณีศึกษา สปป. ลาว เวียดนาม และกัมพูชา

บทนำ

จากกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในภาคการผลิต การค้า และการเงิน ทำให้ภาคธุรกิจของไทยมีการปรับตัวโดยขยายการลงทุนโดยตรงไปต่างประเทศ (Thai Direct Investment : TDI) โดยธุรกิจเหล่านี้ได้รับเหตุจูงใจในด้านต่าง ๆ ทั้งจากความต้องการใช้สินค้าและบริการภายในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้านที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตลอดจนภาครัฐบาลไทย รัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน มีการร่วมกันกำหนดกลยุทธ์ของกลุ่มประเทศในอาเซียนให้มีการสร้างพันธมิตร และการรวมกำลังเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง โดยใช้ฐานอาเซียนในการขยายตลาดการค้า การลงทุน รวมทั้ง สนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยเพิ่มฐานการลงทุนและแสวงหาวัตถุดิบในอาเซียนให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยที่กำลังประสบภาวะขาดแคลนวัตถุดิบและแรงงานต้นทุนต่ำ ทั้งนี้ กลุ่มประเทศในอินโดจีนนับเป็นตลาดที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการประชุมรัฐมนตรีพลังงาน (ASEAN Ministers on Energy Meeting: AMEM) ครั้งที่ 27 ในเดือนกรกฎาคม 2552 ที่เมืองมัตตะเลย์ ประเทศพม่า ที่ประชุมได้เห็นชอบร่างแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านพลังงาน 2010 - 2015 เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านพลังงานตามที่ประเทศไทยเสนอ โดยคาดว่าจะทำให้เกิดการลงทุนในกิจการพลังงานร่วมกันมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 1 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ หรือประมาณ 3.4 แสนล้านบาท และที่สำคัญจะมีการผลักดันให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นศูนย์กลางพลังงานทดแทนในทวีปเอเชีย

ปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนของไทยในต่างประเทศ

ปัจจัยดึง (Pull factor) ที่ทำให้ไทยไปลงทุนด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มอินโดจีนได้แก่

- ศักยภาพด้านภูมิประเทศเหมาะแก่การลงทุนผลิตไฟฟ้าจากเขื่อน เนื่องจากมีสภาพภูเขาสูงและมีแหล่งน้ำสำคัญ เช่น แม่น้ำโขง แม่น้ำจิม ซึ่งเป็นแม่น้ำที่มีปริมาณน้ำมาก จึงสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน เช่น น้ำเพื่อการชลประทาน การขนส่ง รวมทั้งการผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งทั้ง สปป. ลาว และกัมพูชามีพรมแดนติดไทยจึงเป็นช่องทางในการส่งกระแสไฟฟ้ากลับมาขายไทยได้
- ศักยภาพด้านแหล่งวัตถุดิบ เช่น ศักยภาพด้านแหล่งน้ำมันและก๊าซในเวียดนามและกัมพูชามีโอกาสเชิงธุรกิจในระดับสูง รวมทั้งมีแหล่งถ่านหินที่สำคัญ เช่น เวียดนามมีแหล่งถ่านหินแอนทราไซต์ ขณะที่ใน สปป. ลาว ที่เหมืองหงสา แขวงไชยยะบุรีมีแหล่งถ่านหินลิกไนท์

- ความต้องการใช้ไฟฟ้าที่สูงขึ้นของเวียดนามที่มีขนาดเศรษฐกิจที่เติบโตในอัตราสูง รวมทั้งมีเขตอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นมากในประเทศ

- ประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าในบางประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ เช่น ในประเทศกัมพูชาเครื่องผลิตไฟฟ้าส่วนใหญ่ยังเป็นเครื่องผลิตไฟฟ้าขนาดเล็ก ที่ใช้น้ำมันดีเซล ทำให้ต้นทุนค่าไฟฟ้าต่อหน่วยสูงมาก ประกอบกับอัตราภาษีน้ำมันในประเทศที่เก็บในอัตราที่สูงทำให้ค่าไฟฟ้าในกัมพูชาสูงที่สุดในกลุ่มอาเซียน

ปัจจัยผลักดัน (Push factor) ที่ทำให้ไทยไปลงทุนด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มอินโดจีน ได้แก่

- ความต้องการแหล่งพลังงานให้เพียงพอต่อปริมาณการใช้งานที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

- ความต้องการเพิ่มรายได้ให้ประเทศ เพื่อชดเชยต้นทุนและค่าใช้จ่ายจากการนำเข้าน้ำมันดิบหรือพลังงานในรูปแบบอื่นๆ

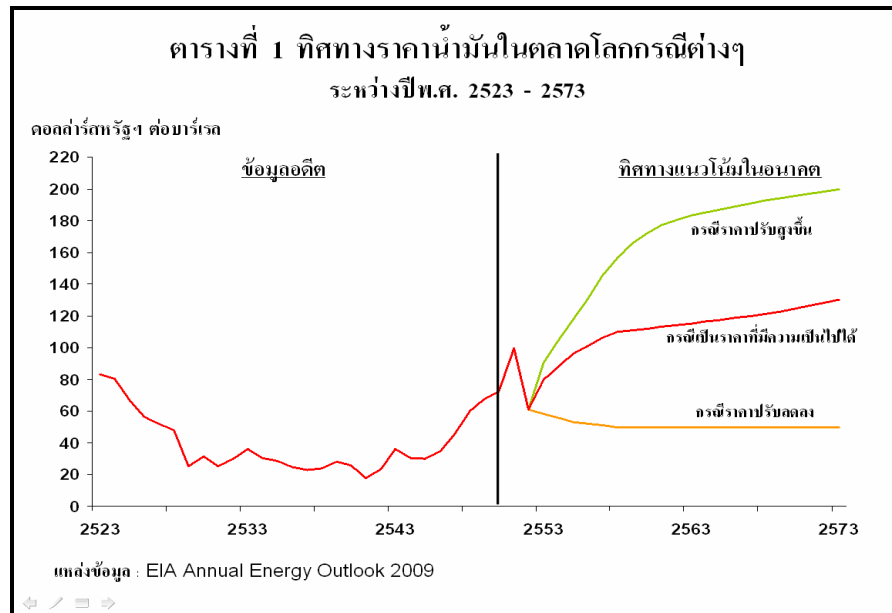
- รัฐบาลมีการส่งเสริมให้มีการขยายการลงทุนด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะบริษัทข้ามชาติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมด้านพลังงานมีการเติบโตอย่างมีศักยภาพ อีกทั้งเพื่อเป็นต้นแบบและหาช่องทางการลงทุนในด้านอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

สถานการณ์พลังงานของไทย

ปัจจุบันพลังงานเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และยิ่งทวีความสำคัญเพิ่มขึ้นตามกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจ ถ้าเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด การใช้พลังงานมักจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันนั้น โดยในช่วงปี พ.ศ.2547 - 2551 ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 4.7 ต่อปี ซึ่งเป็นทิศทางเดียวกับการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4.0 ต่อปีในช่วงเดียวกัน ในปี 2541 ประเทศไทยมีสัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ร้อยละ 11.3 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.8 ในปี 2551 ทั้งนี้ ในแต่ละปีไทยต้องมีการนำเข้าพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ และต้องสูญเสียเงินเป็นค่าพลังงานเป็นเงินมูลค่าเฉลี่ยประมาณเจ็ดแสนล้านบาทต่อปี

สถานการณ์พลังงานของไทยในปี 2551 ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันในตลาดโลกซึ่งมีความผันผวนอย่างมาก ส่งผลต่อเนื่องมายังราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศ นับเป็นปีที่ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นมากเป็นประวัติการณ์ โดยเฉพาะในเดือนกรกฎาคม อยู่ระดับสูงสุดที่ 140.77 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล จากนั้นราคาจึงปรับลดลงแต่ยังคงทรงตัวอยู่ในระดับสูงที่ราคา 100 กว่าเหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล หลังจากนั้นจึงปรับลดลงมาอย่างมากจนถึงระดับ 40 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรลในเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำที่สุดในรอบ 3 ปี เป็นผลจากการชะลอตัว

ของเศรษฐกิจโลก จากข้อมูลการศึกษาแนวโน้มราคาน้ำมันในตลาดโลกกรณีต่าง ๆ ในอนาคตของ Energy Information Administration (EIA) ความต้องการพลังงานโลกจะลดลงในช่วงสั้นๆ แต่ในอนาคตราคาน้ำมันมีโอกาสปรับตัวสูงขึ้นอีกครั้งตามการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป (ตารางที่ 1)

ทั้งนี้ราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2551 เฉลี่ย 90 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล และใน 5 เดือนแรกปี 2552 เฉลี่ย 46 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล แต่ในเดือนมิถุนายนมีแนวโน้มเร่งตัวปรับสูงขึ้นเป็นเฉลี่ย 68.72 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล (ในช่วง 1 - 12 มิถุนายน 2551)

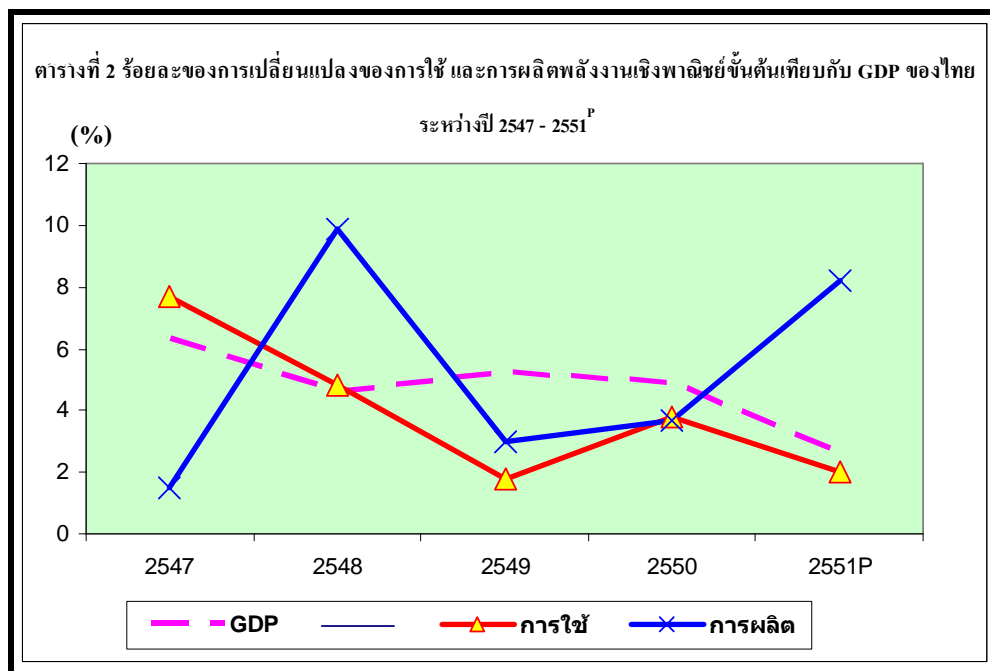
ทรัพยากรพลังงานในไทย

จากข้อมูลของ ASEAN Centre for Energy ประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ หลายประเภท เช่น น้ำมันประมาณ 156 ล้านบาร์เรล ก๊าซธรรมชาติที่พบอยู่ทั่วไปในบริเวณอ่าวไทย มีปริมาณก๊าซประมาณ 12.2 ล้านล้านคิวบิกฟุต ถ่านหิน 1,240 ล้านเมตริกตัน พลังงานที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าพลังงานมาใช้ แต่จุดแข็งของไทยคือมีทรัพยากรทางด้านบุคคลและเทคโนโลยีที่มีศักยภาพที่จะสามารถขยายการลงทุนด้านพลังงานไปยังต่างประเทศได้เป็นอย่างดี

ความต้องการใช้พลังงาน และการผลิตของไทย (Demand & Supply)

ความต้องการใช้พลังงานของไทยมีแนวโน้มชะลอลงตามทิศทางการชะลอลงตัวของเศรษฐกิจของประเทศ (ตารางที่ 2) โดยในปี 2551 การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นต้นของไทยอยู่

ที่ระดับ 1,639 ktoe¹ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 ซึ่งเป็นการชะลอตัวเมื่อเทียบกับปี 2550 (ปี 2550 เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับปี 2549) โดยเป็นการใช้ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.7 การใช้อ่านหินเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 13.7 แต่ปริมาณการใช้น้ำมันกลับลดลงร้อยละ 5.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากภาคธุรกิจและภาคประชาชนบางส่วนเปลี่ยนไปใช้พลังงานอื่นที่มีต้นทุนต่ำกว่าทดแทน เช่น ใช้ก๊าซ LPG เป็นผลให้ปริมาณการใช้ก๊าซ LPG ในปี 2551 เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.7 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของรถที่ใช้ก๊าซ LPG ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 35.2 ในขณะที่ภาคครัวเรือนมีการใช้ก๊าซ LPG เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.0 และภาคอุตสาหกรรมใช้ก๊าซ LPG เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.7

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ขณะที่การผลิตพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากปี 2549 โดยในปี 2551 มีการผลิตอยู่ที่ระดับ 859 ktoe เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากการผลิตน้ำมันดิบคอนเดนเสท² และก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้น โดยน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นจากแหล่งน้ำมันดิบแหล่งบัวหลวงที่เริ่มการผลิตตั้งแต่สิงหาคม 2551 สำหรับคอนเดนเสทเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.3 และก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 เนื่องจากการผลิตของแหล่งอาทิตย์ที่เริ่มต้นผลิตในเดือนมีนาคม และแหล่งผลิตก๊าซในพื้นที่ร่วมพัฒนา (Joint Development Area

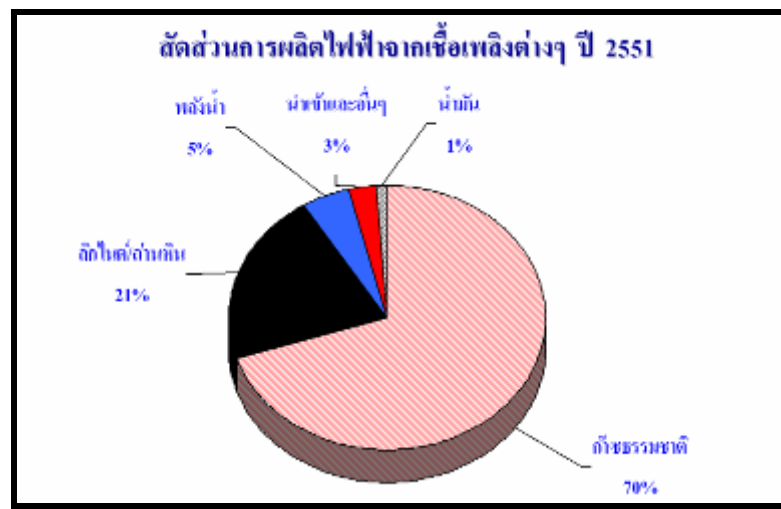
¹ Ktoe หรือ Kilo ton oil equivalent คือ หน่วยหลักหรือหน่วยกลางที่ใช้ในการแปลงค่าจากปริมาณ (เช่น ลิตร บาร์เรล (Barrel) ฯลฯ) เป็นค่าความร้อนสุทธิ มีหน่วยเป็นหน่วยเทียบเท่าพันบาร์เรลน้ำมันดิบต่อวัน เพื่อความสะดวกในการวัดปริมาณที่มีหน่วยต่างกัน

² คอนเดนเสทคือ ก๊าซธรรมชาติเหลว เป็นก๊าซธรรมชาติที่อยู่ในสถานะก๊าซเมื่ออยู่ใต้ดิน แต่เปลี่ยนสถานะเป็นของเหลวเมื่ออยู่บนผิวดิน

ไทย - มาเลเซีย) ที่เริ่มผลิตในเดือนมกราคม 2551 ในขณะที่การผลิตไฟฟ้าพลังน้ำลดลงร้อยละ 12.6 เนื่องจากปริมาณน้ำในเขื่อนน้อยกว่าปีก่อน สำหรับการผลิตลิกไนต์ลดลงร้อยละ 3.3 เนื่องจากแหล่งสัมปทานในประเทศมีปริมาณลดลง และยังไม่มีการค้นพบแหล่งลิกไนต์แห่งใหม่เพิ่มขึ้น

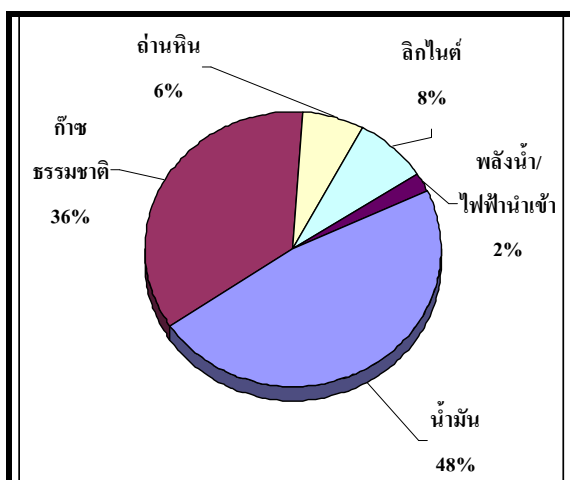
โครงสร้างการใช้พลังงานของไทย

โครงสร้างการใช้พลังงานของไทยมีการเปลี่ยนแปลง จากเดิมในปี 2547 ที่ใช้น้ำมันร้อยละ 48 ลดลงเหลือร้อยละ 39 ในปี 2551 ลิกไนต์จากเดิมมีสัดส่วนร้อยละ 8 ลดลงเหลือร้อยละ 6 ในปี 2551 ในขณะที่พลังงานที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติมีการใช้เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 36 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 40 ในปี 2551 ถ่านหินจากสัดส่วนร้อยละ 6 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13 สำหรับพลังงานน้ำและไฟฟ้าที่นำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านมีสัดส่วนคงที่ที่ร้อยละ 2 เท่ากับปี 2547

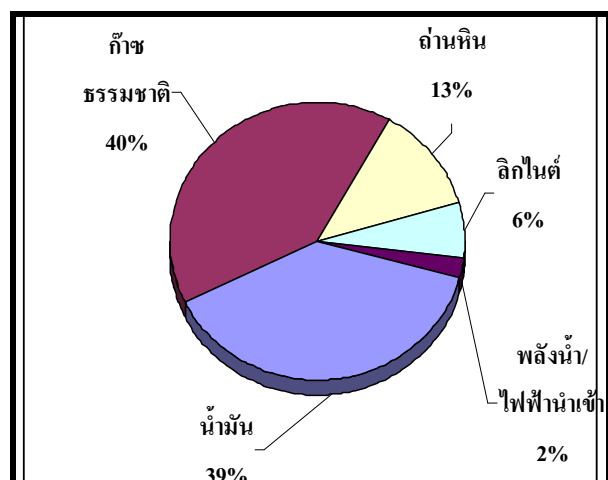

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

การใช้พลังงานของไทยแยกตามประเภทในปี 2547

การใช้พลังงานของไทยแยกตามประเภทในปี 2551^P

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ช่องว่างระหว่างความต้องการใช้และการผลิตพลังงาน (Demand & Supply GAP)

ช่องว่างระหว่างความต้องการใช้พลังงานภายในประเทศและการผลิตพลังงานของไทย ในปี 2551 อยู่ที่ระดับ 780 ktoe ลดลงร้อยละ 3.9 เมื่อเทียบกับปีก่อน ตามความต้องการใช้ภายในประเทศที่ลดลง ซึ่งเป็นการลดลงตามทิศทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัว

การพึ่งพาการนำเข้า (Import dependency)

เนื่องจากพลังงานที่ผลิตได้ในไทยไม่เพียงพอต่อการใช้ภายในประเทศ จากในอดีตไทยมีสัดส่วนการนำเข้าพลังงานสูงถึงร้อยละ 90 ของการใช้พลังงานทั้งหมด ภายหลังจากมีแนวทางลดการนำเข้าพลังงาน จึงมีการพัฒนาการใช้ก๊าซธรรมชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 เป็นต้นมา ส่งผลให้สัดส่วนการนำเข้าพลังงานลดลง โดยในปี 2551 มีการนำเข้าพลังงานโดยรวมมีปริมาณอยู่ที่ระดับ 973 ktoe ลดลงร้อยละ 2.4 เมื่อเทียบกับปีก่อน

ถ้าพิจารณาตามประเภทการนำเข้าพลังงานสุทธิของไทยในปี 2551 คิดเป็นเงินมูลค่า 890.7 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 32.3 โดยมูลค่าการนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าน้ำมันดิบ 1,003.2 พันล้านบาท (ตารางที่ 4) เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 49.7 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ในขณะที่น้ำมันดิบที่ผ่านกระบวนการกลั่นเป็นน้ำมันสำเร็จรูปส่งออกมากกว่าการนำเข้า 244 ล้านบาท เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 120.3 การนำเข้าก๊าซธรรมชาติ 92.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 ถ่านหิน 37.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.5 ในด้านการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน 2 พันล้านบาท ลดลงร้อยละ 62.2 จากปีก่อน และถ้าพิจารณามูลค่าการนำเข้าพลังงานสุทธิรวมทุกประเภทพลังงาน จะอยู่ที่ระดับร้อยละ 9.8 ต่อผลิตภัณฑ์มวลในประเทศ (GDP) ในปี 2551

ตารางที่ 4 การนำเข้าพลังงานสุทธิ

หน่วย : พันล้านบาท

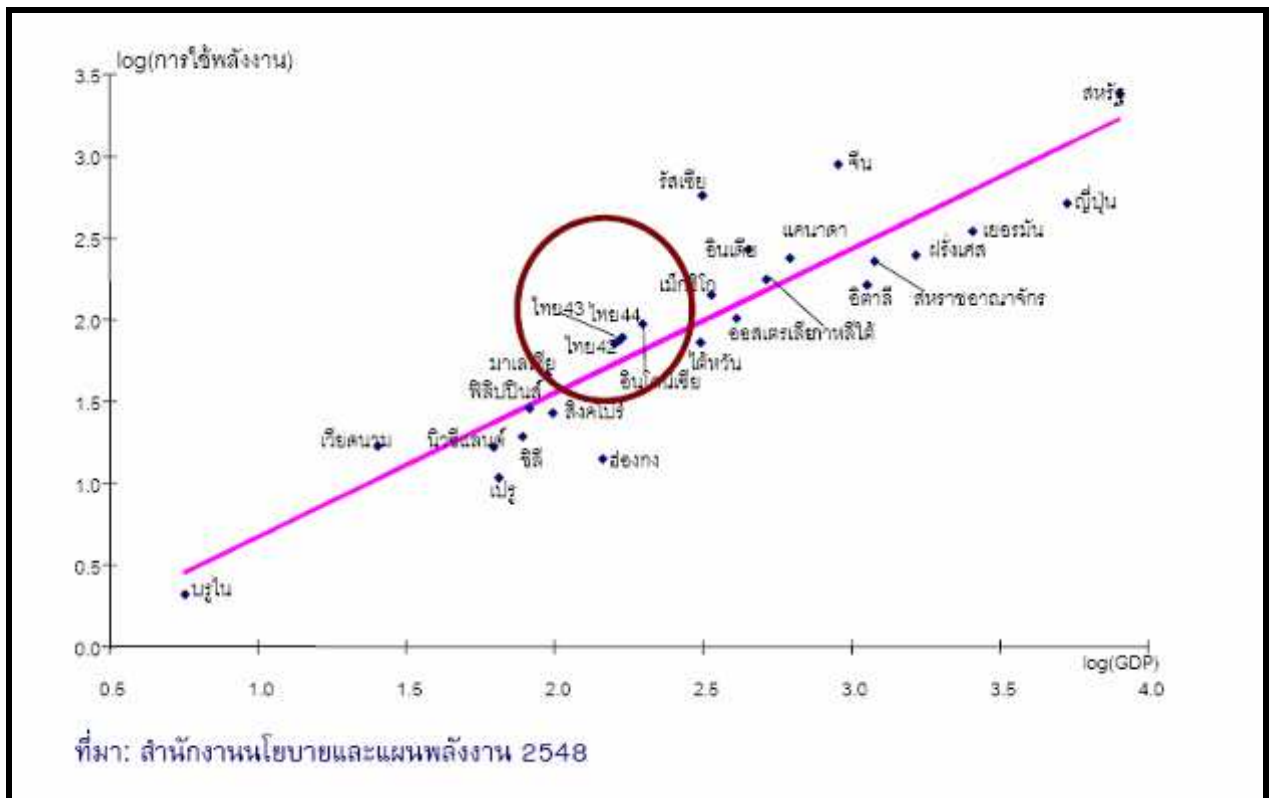
	2547	2548	2549	2550	2551 ^P
น้ำมันดิบ	452.7	592.1	697.0	670.0	1,003.2
น้ำมันสำเร็จรูป	-44.9	-55.9	-100.7	-110.8	-244.0
ก๊าซธรรมชาติ	46.1	62.8	77.8	78.9	92.3
ถ่านหิน	12.3	15.4	18.9	29.7	37.2
ไฟฟ้า	5.0	5.8	6.6	5.3	2.0
รวม	471.2	620.2	699.6	673.1	890.7

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ประสิทธิภาพการใช้พลังงานของไทยเทียบกับต่างประเทศ (Efficiency)

เปรียบเทียบการใช้พลังงานต่อรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (GDP per capita) ของไทยในปี 2548 กับต่างประเทศ การใช้พลังงานต่อ GDP per capita ของไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศต่าง ๆ เล็กน้อย แสดงว่าประสิทธิภาพการใช้พลังงานของไทยสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยไม่มากนัก

เปรียบเทียบการใช้พลังงานต่อ GDP per capita ของไทยกับต่างประเทศ

เศรษฐกิจไทยจะสามารถเจริญเติบโตต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยหนึ่งที่จะต้องส่งเสริมการลงทุนเพื่อแสวงหาแหล่งพลังงานที่มั่นคงไว้รองรับต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เนื่องจากบางครั้งในช่วงวิกฤตพลังงานของโลก อาจทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น ภาครัฐบาลจึงต้องมีการวางแผนพลังงานให้เหมาะสมในระยะยาว รวมทั้งสนับสนุนให้ภาครัฐวิสาหกิจไทย/ภาคธุรกิจไทยให้มาลงทุนในด้านพลังงานทั้งในและต่างประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า หรือเป็นการนำเข้าพลังงานจากธุรกิจที่เป็นของคนไทย เพื่อจะทำให้สามารถประหยัดเงินตราต่างประเทศ หรือเป็นการนำผลตอบแทนในรูปเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศให้มากขึ้น แต่สิ่งหนึ่งที่ควรพิจารณาด้วยคือการสร้างพลังงานโดยคำนึงถึงความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

กฎหมายและกฎระเบียบที่ควบคุมธุรกิจด้านพลังงาน

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการพัฒนาทางด้านธุรกิจพลังงานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ปัจจุบันมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในส่วนของ การส่งเสริมธุรกิจพลังงานทุกประเภท แต่การส่งเสริมดังกล่าวก็ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของภาครัฐ และได้มีการออกพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.2550 ขึ้น ซึ่งถือเป็นพระราชบัญญัติหลักที่จะควบคุมการดำเนินการทั้งหมดของธุรกิจพลังงาน ได้แก่ กิจการไฟฟ้า กิจการก๊าซธรรมชาติ และกิจการระบบโครงข่ายพลังงาน โดยได้มีการกำหนด ให้มีการตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (Regulator) ขึ้น มีระบบการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการพลังงาน โดยจะมีการออกระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนดลักษณะและคุณสมบัติของผู้ประกอบกิจการ พลังงานในการดำเนินโครงการต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะครอบคลุมทั้งทางด้านอัตราค่าบริการ มาตรฐานการดำเนินการกิจการพลังงาน เป็นต้น โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านไฟฟ้าเป็นหน่วยงานหลัก คือการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

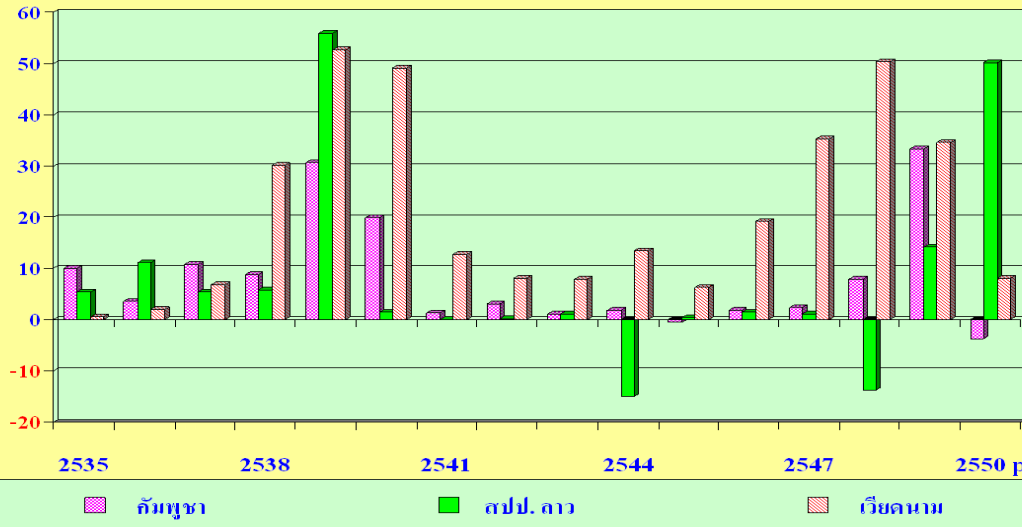
สถานการณ์พลังงานประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอินโดจีน

สามประเทศในอินโดจีน ซึ่งได้แก่ สปป.ลาว ราชอาณาจักรกัมพูชาและเวียดนาม หลังจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน แต่ละประเทศมีความต้องการ การลงทุนจากต่างชาติ ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการเร่งพัฒนาประเทศ รวมทั้งเพื่อลดปัญหาความยากจนของคนในประเทศ เพื่อเป็นการสร้างความทัดเทียมทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูง เช่น ฮองกง ไต้หวัน และจีน โดยทั้ง 3 ประเทศในกลุ่มอินโดจีน ต่างมีความได้เปรียบในด้านค่าแรงงานที่อยู่ในระดับต่ำ มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพในด้านพลังงานอยู่มาก ในขณะที่อัตราการเข้าถึงบริการในการใช้กระแสไฟฟ้าของ กัมพูชาอยู่ที่ร้อยละ 16 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับ สปป.ลาว ที่ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ระดับร้อยละ 60 และเวียดนามอยู่ที่ระดับร้อยละ 90 ของประชากรในแต่ละประเทศ จึงเป็นโอกาสของนักลงทุนไทยที่เข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านั้น

การลงทุนในทุนเรือนหุ้นในประเทศกลุ่มอินโดจีน 3 ประเทศสุทธิ (Net flow of Thai equity investment abroad) ระหว่างปี 2546 - 2550 มีมูลค่ารวมกันสูงถึง 595.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศที่ไทยไปลงทุนสูงสุด คือ จีน เวียดนาม กัมพูชา และ สปป. ลาว แต่การลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างที่สำคัญได้แก่ เวียดนาม และ สปป. ลาว

เงินลงทุนไทยในทุนเรือนหุ้นในต่างประเทศสุทธิในประเทศเพื่อนบ้าน

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

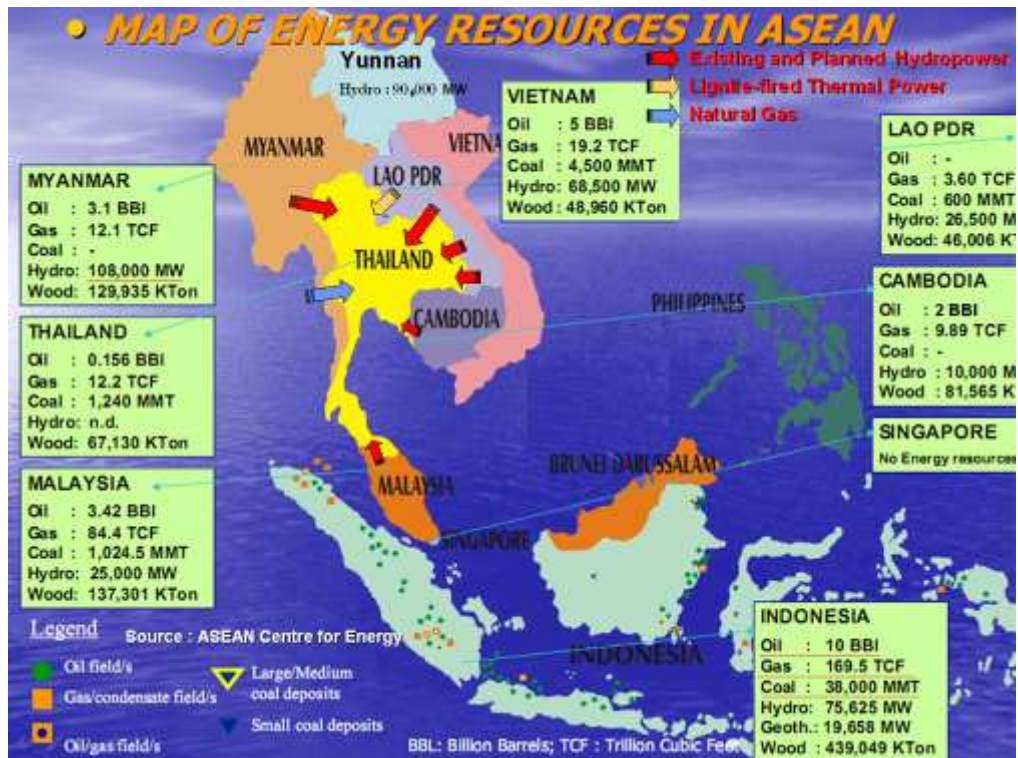

Source: table : Net Flow of Thai Equity Investment Abroad Classified by Country ,Bank of Thailand

ด้านธุรกิจพลังงานที่ไทยไปลงทุนใน 3 ประเทศดังกล่าว นับเป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพด้านพลังงานในระดับสูง และปัจจุบันยังถูกนำมาใช้ไม่มากนัก เช่น แหล่งน้ำสำหรับผลิตไฟฟ้า แหล่งน้ำมัน ถ่านหินและก๊าซธรรมชาติ ในปัจจุบันต้นทุนด้านพลังงานรูปแบบต่าง ๆ มีความผันผวนจึงมีความจำเป็นต้องจัดหาและลงทุนด้านพลังงานเพื่อรองรับต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

ประกอบกับความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2538 - 2553 หรือ 16 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มความต้องการใช้ไฟฟ้าจะเพิ่มขึ้นถึง 2.5 เท่า รวมทั้งความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีทิศทางเดียวกันกับประเทศไทย ดังนั้นการหาแหล่งพลังงานที่เหมาะสมจากประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็นทางออกหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนพลังงานในอนาคต ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาและเข้าใจวัฒนธรรมการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสการลงทุนโดยตรงของธุรกิจไทยในด้านพลังงานให้มากขึ้น

ถึงแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาแหล่งพลังงานในรูปแบบต่าง ๆ หลายประเภท แต่ยังไม่เพียงพอต่อการใช้ในอนาคต ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากศักยภาพด้านพลังงานของประเทศเพื่อนบ้านที่มีอยู่ในระดับสูงในหลายประเทศ ไทยจึงมีแผนการนำเข้าพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้านในรูปแบบต่าง ๆ

ที่มา : ASEAN Centre for Energy

ไทยมีแผนความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านพลังงานไฟฟ้าในอนาคต เช่น จากพม่าประมาณ 14,000 เมกกะวัตต์ จาก สปป. ลาว 4,600 เมกกะวัตต์ กัมพูชา 300 เมกกะวัตต์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีแผนความร่วมมือกับต่างประเทศที่อยู่ไกลออกไปในด้านเชื้อเพลิง เช่น โอมาน ที่แหล่ง Sham Block 44 (ผลิตก๊าซธรรมชาติได้ 50 ล้านลูกบาศก์/วัน และน้ำมัน 3,000 บาร์เรล/วัน) อิหร่าน ที่แหล่ง Saveh และที่แอลจีเรีย อีก 2 แปลง เป็นต้น

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาได้ด้านเงินทุนที่ธุรกิจไทยจะไปลงทุนด้านพลังงานประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน 3 ประเทศตั้งแต่ปี 2540 - 2561 จะต้องใช้เงินลงทุนสูงถึง 12,859 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้ว 530 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อยู่ระหว่างการก่อสร้างประมาณ 2,147 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และที่เหลืออีก 10,182 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นโครงการในอนาคต (อาจมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการลงทุนจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ)

ภาพรวมศักยภาพและโอกาสการลงทุนของไทยด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้าน				
ประเทศ	ศักยภาพ		ยอดเงินลงทุนของไทย (ใน US\$) ปี 2540 - 2561	โอกาสในการ ลงทุนที่ ของนักลงทุนไทย
	ด้านไฟฟ้า (MW)	น้ำมันถ่านหินและก๊าซ		
สปป.ลาว	26,500	น้อย	4,193.0	★★★★
เวียดนาม	68,500	มาก	1,366.0	★★
กัมพูชา	10,000	ปานกลาง	7,300.0	★★

Source : ASEAN Centre for Energy

- หมายเหตุ :
 ★★★★★ = โอกาสในการลงทุนเพิ่มสูงที่สุด
 ★★★ = โอกาสในการลงทุนเพิ่มสูง
 ★★ = โอกาสในการลงทุนเพิ่มปานกลาง
 ★ = โอกาสในการลงทุนเพิ่มต่ำ

โครงการที่ธุรกิจไทยจะไปลงทุนด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้านในอินโดจีน
 (โครงการที่เริ่มผลิตตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 - 2561)

หน่วย : ล้าน US\$

ประเทศ	ผลิตไฟฟ้า จากเขื่อน	ผลิตไฟฟ้า จากถ่านหิน	น้ำมันและก๊าซ	รวม
สปป.ลาว	3,393	800		4,193
เวียดนาม		1,300	66	1,366
กัมพูชา		7,300	n.a.	7,300
รวม	3,393	9,400	66	12,859

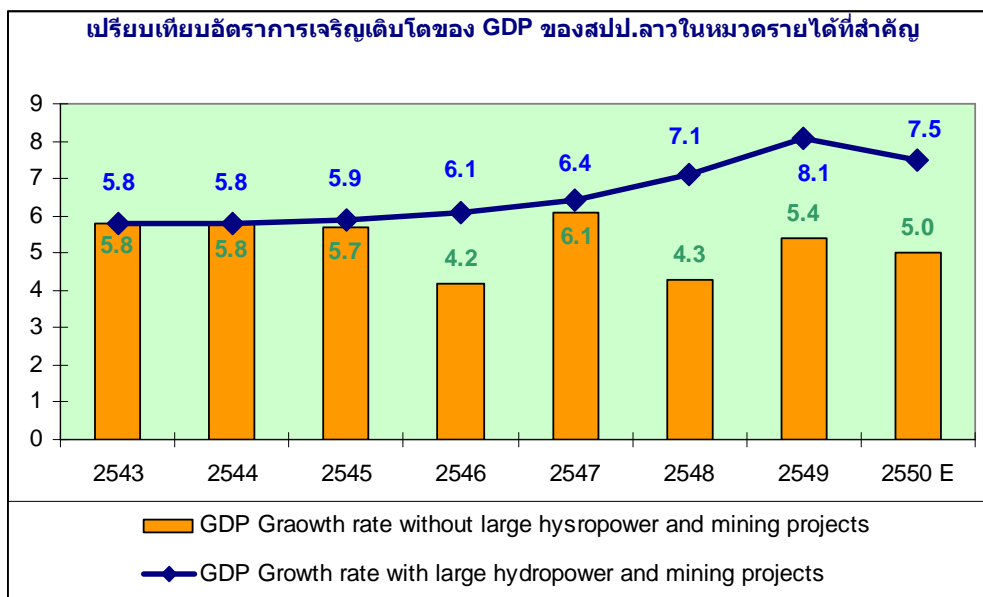
ที่มา : ตัวเลขประมาณการโดยผู้ศึกษา, รวมโครงการที่อยู่ระหว่างการศึกษาคือความเป็นไปได้

หมายเหตุ : เป็นตัวเลขประมาณการจากสมมติฐานว่ามีการลงทุนทุกโครงการ โดยต้นทุนไม่เปลี่ยนแปลง
 จากประมาณการของโครงการ

1. การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานจากไทยไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว)

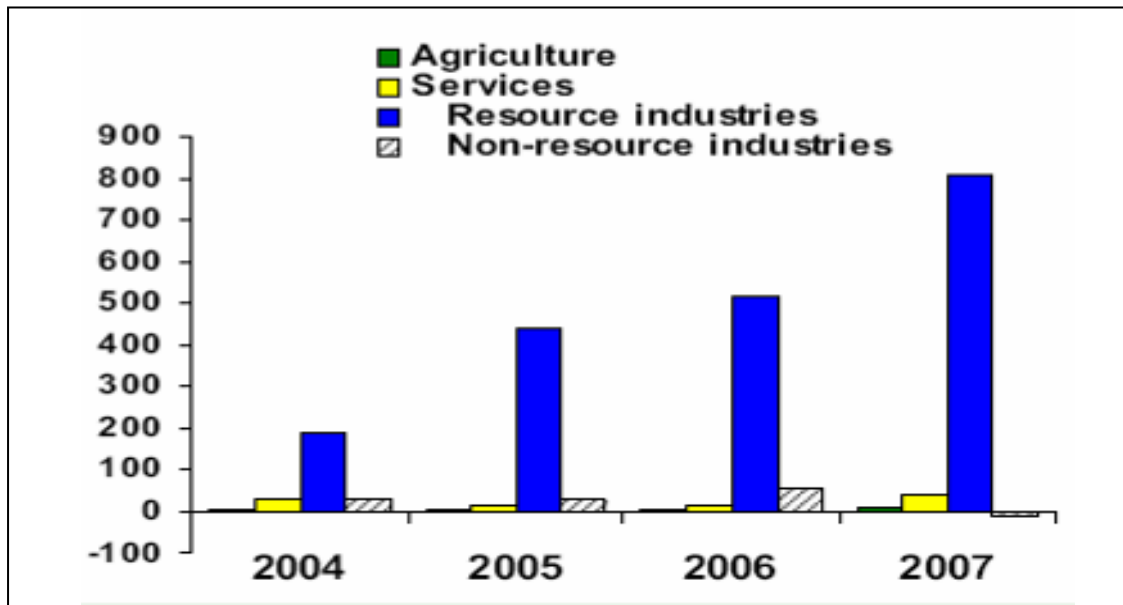
สปป. ลาว มีแนวทางการพัฒนาประเทศสู่การเป็นแหล่งพลังงานสำรองในอนุภูมิภาค "Battery of Asia" ซึ่งจะมีการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำและถ่านหินลิกไนท์ เพื่อขายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่ได้แก่ ไทย เวียดนามและจีน ซึ่งเป็นตลาดผู้ใช้พลังงานขนาดใหญ่ เป็นการสร้างรายได้ให้ สปป. ลาว อย่างมาก แต่ก็มีบางส่วนที่ สปป. ลาว ต้องซื้อไฟฟ้ากลับจากไทยเช่นกัน เนื่องจาก สปป. ลาว มีข้อจำกัดในการเดินสายส่ง ดังนั้น พื้นที่ที่อยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทยจึงใช้วิธีซื้อกลับจากประเทศไทยซึ่งมีค่าใช้จ่ายถูกกว่า

หากพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเมื่อรวมรายได้จากการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำและโครงการเหมืองแร่จะทำให้ประเทศมีอัตราการเติบโตสูงถึงร้อยละ 7.5 ในปี 2550 แต่ถ้าตัดรายได้จากทั้ง 2 ประเภทแล้ว การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจะมีเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น จะเห็นได้ว่ารายได้จากพลังงานไฟฟ้าและเหมืองแร่มีสัดส่วนที่สูงในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของ สปป. ลาว

ศักยภาพการลงทุนโดยตรงของไทยในด้านพลังงานใน สปป. ลาว นับว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักธุรกิจไทย อีกทั้งยังมีโครงการหลายโครงการที่อยู่ระหว่างการหาผู้ร่วมทุน จึงนับเป็นโอกาสการลงทุนในอนาคต เช่น เชื้อเพลิงไฟฟ้าพลังน้ำ ป่าไม้ กสิกรรม ตลอดจนการเข้าทำธุรกิจเพื่อได้สิทธิพิเศษทางการค้า

FDI by sector (US\$ m)

Source : WB staffs estimates. Preliminary estimates for 2007

และแรงงานราคาถูก นอกจากนี้ ยังมีแหล่งแร่พลังงาน เช่น ถ่านหิน ที่เหมืองหงสา แขวงไชยยะบุรี และน้ำมัน (ในภาคกลางและใต้ของประเทศ) นอกจากนี้ยังมีแร่ชนิดอื่น ๆ เช่น บอກไซต์ ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการถลุงอลูมิเนียม แร่เหล็ก ดีบุก ตะกั่ว ทองแดง สังกะสี ทองคำ หินอ่อน) เป็นต้น

แหล่งผลิตพลังงาน ปริมาณ/อัตราการผลิต การใช้ประโยชน์

- พลังงานน้ำ 2,988 เมกกะวัตต์ ไฟฟ้า
- ลิกไนต์ 608 เมกกะวัตต์ ไฟฟ้า

การใช้พลังงานของ สปป. ลาว จะอยู่ในรูปของการใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นหลัก ซึ่งปริมาณการใช้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นับตั้งแต่ ปี 2540 โดยเฉพาะในปี 2546 เมื่อเทียบกับปี 2545 มีการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 21.67 โดยภาคเศรษฐกิจที่มีอัตราการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.02 ภาคสื่อสารและบริการ 22.15 ส่วนในภาคบันเทิงปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้าในปี 2546 ลดลงจากปี 2545 ร้อยละ 26.47

ศักยภาพด้านพลังงาน

น้ำมันและก๊าซ (Oil and Gas)

ปัจจุบัน สปป. ลาว ยังไม่มีการผลิตน้ำมันและก๊าซจากแหล่งผลิตในประเทศ การใช้ น้ำมันทั้งหมดจึงเป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยการบริโภคน้ำมันในลาวมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปีตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเมื่อปี 2549 มีการใช้น้ำมันประมาณ 460 ล้านลิตร มูลค่ากว่า 238 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ในปี 2551 คาดว่าจะเพิ่มเป็น 630 ล้านลิตร มูลค่า 612 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วง 17 ปีที่ผ่านมา การบริโภคน้ำมันในลาวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.8 ต่อปี ปัจจุบันมีบริษัทจากต่างประเทศเข้าไปลงทุน โดยทำสัญญากับทางการลาวเพื่อเข้าสำรวจหาน้ำมันดิบและก๊าซ ในสหวั่นนะเขต สาละวัน จำปาสัก เซกองและอัตตะปือของ สปป. ลาว

ถ่านหิน (Coal)

สปป. ลาว มีเหมืองถ่านหินอยู่ที่โครงการหงสาลีกไนต์ เป็นโครงการผลิตถ่านหินลีกไนต์ กำลังการผลิตประมาณ 13 ล้านตันต่อปี ลงทุนโดยบริษัทจากไทย ซึ่งมีการลงนามข้อตกลงเบื้องต้นกับรัฐบาลลาว เพื่อลงทุนโครงการโรงไฟฟ้าและเหมืองถ่านหิน ในเมืองหงสา แขวงไซยะบุรี ประเทศลาว โดยโครงการดังกล่าวมีกำลังการผลิต 1,800 เมกะวัตต์ คาดว่าจะสามารถจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบให้กับไทยได้ประมาณปี 2554 ใช้เงินลงทุนประมาณ 2 พันล้านบาท โดยแหล่งเงินจะมาจากส่วนทุน 1 ใน 3 หรือ 1 ใน 4 ที่เหลือมาจากเงินกู้

พลังงานน้ำ (Hydro)

สปป. ลาว มีแหล่งน้ำประมาณ 6,000 ตารางกิโลเมตร ประมาณร้อยละ 2.5 ของพื้นที่ ลักษณะทางกายภาพของประเทศเอื้อให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า โดยภูมิประเทศมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสูงและภูเขา ซึ่งมีป่าไม้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 47 ของพื้นที่รวมทั้งประเทศ ประกอบกับสภาพภูมิอากาศที่เป็นพื้นที่รองรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่มาจากบริเวณอ่าวตังเกี๋ย ประเทศเวียดนาม ซึ่งอ่อนกำลังเป็นพายุโซนร้อนเมื่อเข้าเขตประเทศลาวมีฝนตกชุกบริเวณภูเขาและป่าทึบ ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยทั่วประเทศ 1,270 - 2,290 มิลลิเมตร ก่อให้เกิดฝนตกชุกแต่ในปริมาณที่ไม่สร้างความเสียหายจนถึงขั้นภัยพิบัติทางธรรมชาติ ส่งผลให้พื้นที่หลายแห่งในสปป.ลาวเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ก่อให้เกิดแหล่งน้ำในประเทศมีขนาดใหญ่ โอกาสในการจะนําน้ำไปผลิตกระแสไฟฟ้าจึงมีมาก จากการคาดการณ์ สปป.ลาวมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำ 26,500 เมกะวัตต์ แต่ปัจจุบันมีการนำพลังงานชนิดนี้มาใช้เพียงร้อยละ 2 เท่านั้น ดังนั้น สปป.ลาวยังมีทรัพยากรไฟฟ้าพลังน้ำเหลืออีกมากที่จะสร้างรายได้เข้าประเทศและสนองความต้องการในประเทศ

การผลิตไฟฟ้าส่วนใหญ่ หรือประมาณร้อยละ 81 อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่างของประเทศ ปัจจุบันมีการผลิตไฟฟ้า 315 กิโลวัตต์ หรือเพียงร้อยละ 3.5 ของศักยภาพการผลิตที่ 18,000 กิโลวัตต์ ในเขตดังกล่าวมีเขื่อนที่สำคัญดังนี้ เขื่อนน้ำเทินหินบูน (Theun-Hinboun), เขื่อนน้ำงึม (Nam Ngum), เขื่อนห้วยเหาะ (Houey Ho), เขื่อนน้ำลึก (Nam Leuk) และเขื่อนเซเซส (Xeset)

ที่มา : คณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI)

หมายเหตุ : โครงการที่เป็นอักษรสีแดงเป็นโครงการที่บริษัทจากไทยที่เข้าพัฒนาโครงการ

สปป. ลาว มีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังน้ำ โดยได้รับความร่วมมือและได้ การสนับสนุนด้านเงินทุนจากองค์กรระหว่างประเทศ และธุรกิจเอกชนในประเทศต่าง ๆ หลาย แห่งในการศึกษาความเป็นไปได้ และการสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าบนแม่น้ำสายสำคัญ ๆ ทั่วประเทศ จึงก่อให้เกิดการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำอย่างต่อเนื่องใน สปป. ลาว ซึ่งแต่เดิมการผลิต ไฟฟ้าส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งมาจำหน่ายในประเทศไทย มีโครงการบางส่วนเริ่มเจรจา เพื่อส่งไปขายยังประเทศเวียดนาม ปัจจุบันไทยยังคงเป็นผู้ซื้อไฟฟ้าที่สำคัญของ สปป. ลาว ซึ่งเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2550 รัฐมนตรีพลังงานของไทยได้ลงนามซื้อไฟฟ้าจาก สปป. ลาว เพิ่มขึ้นเป็น 7,000 เมกกะวัตต์ จากเดิมที่ลงนามไป 5,000 เมกกะวัตต์ เมื่อต้นปี 2550 และ ระหว่างวันที่ 12 - 14 พฤษภาคม 2552 ได้มีการลงนามในเอกสารความร่วมมือไทย-ลาว ระหว่างนายทองลุน สีสุลิต รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สปป. ลาว และนายกษิต ภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศไทย รวม 7 ฉบับ ครอบคลุมด้านความร่วมมือพัฒนาการเมืองและเศรษฐกิจ โดยแยกเป็นการซื้อไฟฟ้า จากโครงการเขื่อนพลังน้ำของลาว 5 ฉบับดังนี้

1. บันทึกความเข้าใจเรื่อง การรับซื้อไฟฟ้าส่วนเกินความต้องการของรัฐวิสาหกิจไฟฟ้าลาวจากโครงการน้ำเทิน 2 ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) จะรับซื้อไฟฟ้าเพิ่มเติมจาก 920 เมกะวัตต์ เป็น 995 เมกะวัตต์ โดยโครงการน้ำเทิน 2 มีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2552

2. บันทึกความเข้าใจเรื่อง ความร่วมมือในการเชื่อมต่อระบบส่งไฟฟ้า 115 กิโลโวลต์ จุดใหม่ ระหว่างสถานีไฟฟ้าท่าลี่ จังหวัดเลย กับสถานีไฟฟ้าปากลาย แขวงไชยะบูลี สปป. ลาว

3. สัญญาแก้ไขเพิ่มเติมการซื้อขายไฟฟ้าโครงการโรงไฟฟ้าน้ำจิม 1 ครั้งที่ 1

4. สัญญาแก้ไขเพิ่มเติมการซื้อขายไฟฟ้าโครงการโรงไฟฟ้าเขื่อนเซเสด ครั้งที่ 2

ทั้งนี้ สัญญาในข้อ 4 และ 5 เห็นชอบให้ทางลาวต้องชำระค่าพลังงานไฟฟ้าที่ซื้อจาก กฟผ. ในรูปแบบของพลังงานไฟฟ้าจากเขื่อนน้ำจิม 1 และเซเสด 1 โดยมีกำหนดส่งคืน ในปี 2554 - 2556

5. บันทึกความเข้าใจการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการหงสา ลิกไนต์ ที่เมืองหงสา แขวงไชยะบุรี จำนวน 1,473 เมกะวัตต์ โดยจะจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. ได้ในปี 2558

ปัจจุบันการซื้อไฟฟ้าจาก สปป. ลาว มีสัดส่วนเพียงประมาณร้อยละ 3.2 ของปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศ ข้อมูล ณ สิ้นปี 2550 มีปริมาณถึง 22,000 เมกะวัตต์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตของไทยได้ตั้งเป้าหมายว่าจะรับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้านถึงร้อยละ 20 นั่นคือ อีกประมาณ 4,500 เมกะวัตต์ ภายในปี พ.ศ. 2558 ในขณะที่ สปป. ลาว ตั้งเป้าหมายว่าจะหลุดพ้นจากเส้นความยากจน ในปีเดียวกันซึ่งเป็นผลจากรายได้ในการขายไฟฟ้าให้กับประเทศเพื่อนบ้าน

โครงการที่มีการลงนาม ซื้อ - ขาย แล้ว และอยู่ระหว่างก่อสร้าง ประกอบด้วย

- โครงการน้ำเทิน 2 กำลังผลิต 1088 เมกะวัตต์
- โครงการน้ำจิม 2 กำลังผลิต 615 เมกะวัตต์

โครงการในลาวที่เตรียมเจรจา ซื้อ - ขาย ไฟฟ้ากับ กฟผ. ประกอบด้วย

- โครงการเทินหินบุน ส่วนขยาย ขนาด 280 เมกะวัตต์
- โครงการเซเปียน - เซน้ำน้อย 390 เมกะวัตต์
- โครงการตอนใต้ของ สปป. ลาว 600 เมกะวัตต์

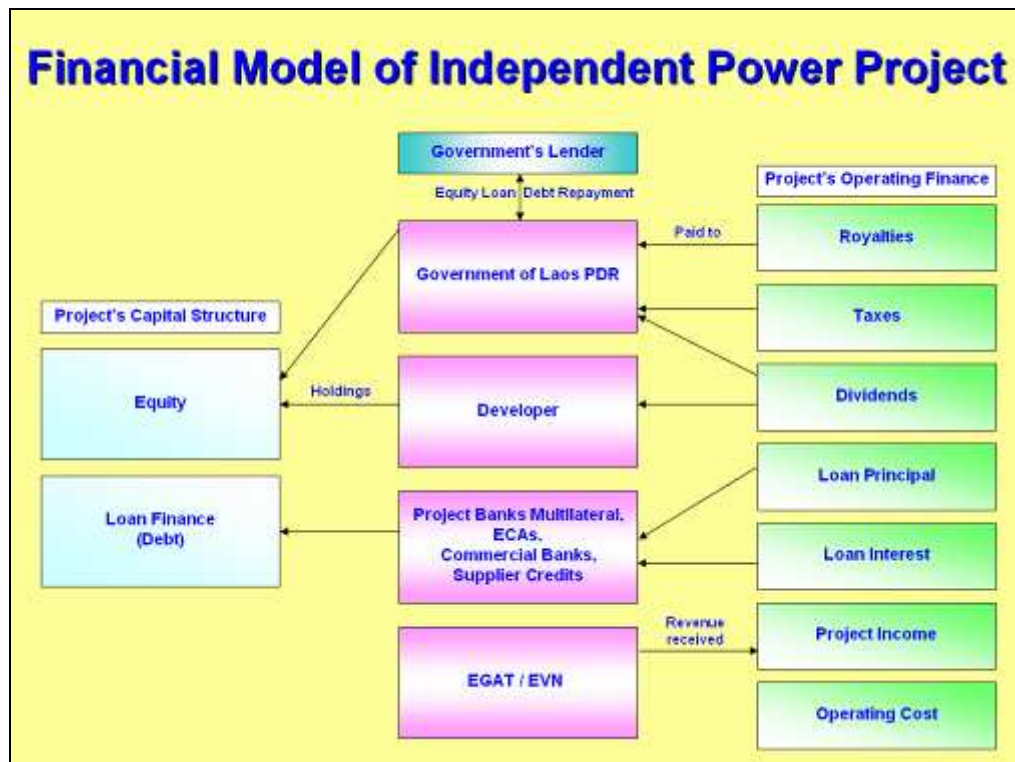
โครงการที่เลื่อนออกไป เนื่องจากต้นทุนก่อสร้างเพิ่มขึ้น ในขณะที่การเจรจาราคาขายไฟฟ้าต่อหน่วยยังไม่ได้ข้อยุติ 5 โครงการ

- โครงการหงสา ขนาด 1,800 เมกะวัตต์
- โครงการน้ำเจียบ 1 ขนาด 278 เมกะวัตต์

- โครงการน้ำเทิน 1 กำลังผลิต 523 เมกะวัตต์
- โครงการน้ำงึม 3 กำลังผลิต 440 เมกะวัตต์
- โครงการน้ำอู กำลังผลิต 1,100 เมกะวัตต์

สำหรับโครงการด้านพลังงานที่มีการลงทุนโดยตรงจากไทยไป สปป. ลาว มีทั้งสิ้น 11 โครงการจาก 12 บริษัทของไทย

ลักษณะโครงการที่ไปลงทุนเขื่อนไฟฟ้าพลังงานน้ำใน สปป. ลาว โดยทั่วไปจะมีอายุโครงการหลังจากสร้างเสร็จประมาณ 25 - 30 ปี ทั้งนี้ ผู้พัฒนาโครงการจะต้องได้รับสัญญาซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ก่อน จากนั้นผู้พัฒนาโครงการจะนำเงินส่วนหนึ่งไปลงทุนในลักษณะการถือหุ้นโครงการเขื่อน (บางโครงการจะมีรัฐบาล หรือ การไฟฟ้าจาก สปป. ลาว เข้าร่วมถือหุ้นด้วย) สำหรับเงินที่เหลือเจ้าของโครงการต้องจัดหาแหล่งเงินทุน ซึ่งอาจเป็นการกู้เงินจากสถาบันการเงินทั้งในไทย หรือต่างประเทศ (ปกติจะเป็น สัญญากู้เงินแบบการกู้เงินจากสถาบันการเงินหลายแห่งของโครงการเดียว (**Project Banks Multilateral**)) เมื่อสร้างเสร็จและเดินเครื่องได้ ปกติจะได้รับการยกเว้นภาษีในช่วง 5 ปีแรก ในขณะที่รายได้จะมีการโอนจากผู้รับซื้อคือ กฟผ. ให้กับผู้พัฒนาโครงการเป็นเงินสกุลตามที่ตกลงกัน เช่น เงินบาทร้อยละ 50 เงินดอลลาร์สหรัฐเพื่อชำระหนี้เงินกู้ในต่างประเทศและจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับรัฐบาล สปป. ลาว อีกร้อยละ 50 เป็นต้น (ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าภาคหลวง (Royalties) ค่าภาษี (Taxes) เงินปันผล (Dividends ให้กับผู้ถือหุ้น)

พลังงานไฟฟ้า (Electricity)

ใน สปป. ลาว มีการผลิตไฟฟ้าประมาณ 1.7 พันล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง (ในปี 2548) และมีการใช้ไฟฟ้า 1.2 พันล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง ไฟฟ้าที่ผลิตได้ส่วนหนึ่งมีการส่งขายไปต่างประเทศ 728 ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง ในขณะที่พื้นที่บางส่วนของสายส่งในประเทศไปไม่ถึง จะมีการนำเข้าจากต่างประเทศ 326 ล้านกิโลวัตต์ชั่วโมง

ในด้านการขายไฟฟ้าของ สปป. ลาว ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทยและเวียดนาม โดยในปีงบประมาณ 2548 - 2549 การส่งออกพลังงานไฟฟ้าของ สปป. ลาว เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.0 มีมูลค่า 101.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 3,404.4 ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงปีงบประมาณ 2547 - 2548 มีมูลค่าการขายไฟฟ้า ทั้งสิ้น 94.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 3,182.3 ล้านบาท ทั้งนี้ ในอดีตไทยมีสัดส่วนการค้ำที่เกินดุลกับ สปป. ลาว มาตลอดตั้งแต่ปี 2540 แต่ถ้ายุทธศาสตร์เชื่อมน้ำเทินและโครงการอื่น ๆ เสร็จและมีการขายไฟฟ้ามาไทย รวมแล้วประมาณ 7,000 เมกกะวัตต์ อาจทำให้ไทยต้องขาดดุลการค้าได้ในอนาคต

ปัจจุบันประชาชนใน สปป. ลาว มีไฟฟ้าใช้ คิดเป็นร้อยละ 60 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ

สภาวะการณ์การลงทุนทั่วไป

ในช่วงปี 2530 - 2550 ประเทศไทยเข้าไปลงทุนในลาวมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 3,025.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 32 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดในลาว รองลงมาได้แก่ จีนที่มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 1,309.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 14 เวียดนามเข้าไปลงทุนในลาวเป็นอันดับ 3 มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 883.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 10 อันดับที่ 4 ได้แก่ ออสเตรเลีย มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 855.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนประเทศอื่นๆ ที่เข้าไปลงทุนในลาวได้แก่ มาเลเซีย ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เกาหลี เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ ซึ่งมีสัดส่วนในการลงทุนรวมกันประมาณร้อยละ 35 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด

ประเภทธุรกิจ

ประเภทอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าการลงทุนในลาวมากที่สุด พบว่าเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมโรงงานผลิตไฟฟ้า มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 4,432.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48 รองลงมาได้แก่ ภาคเกษตร มีมูลค่าการลงทุน 923.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 10 อุตสาหกรรมโทรคมนาคม และขนส่ง ร้อยละ 7 การลงทุนในธุรกิจการโรงแรมและร้านอาหาร ร้อยละ 7 เหมืองแร่ร้อยละ 7 เป็นต้น

การดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนของลาวมี ดังนี้

- การลงทุนกับนักลงทุนลาว นักลงทุนต่างชาติต้องถือหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 30 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด
- นักลงทุนต่างชาติต้องเปลี่ยนมูลค่าการลงทุนเป็นเงินกีบและจดทะเบียนบริษัทตามกฎหมายธุรกิจของลาว (Enterprise Decree of Lao PDR)
- นักลงทุนชาวต่างชาติมีสิทธิได้รับยกเว้นหรือลดภาษีเงินได้นิติบุคคล ถ้าได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาล คือสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนต่างชาติ (The Permanent Office of Foreign Investment Management Committee หรือ FIMC)
- นักลงทุนต่างชาติสามารถเปิดบัญชีเป็นเงินตราต่างประเทศหรือเงินกีบของลาวรวมทั้งอนุญาตให้โอนกำไรหลังหักภาษีออกนอกประเทศผ่านธนาคารในลาวได้
- รัฐให้ความสำคัญแก่การลงทุนประเภท พลังงานไฟฟ้า แร่ธาตุ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและการผลิตเพื่อการส่งออก
- อำนวยการอนุมัติการลงทุนของเจ้าแขวงในปัจจุบันอนุมัติโครงการลงทุนที่มีมูลค่าไม่เกิน 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยรัฐบาลมุ่งส่งเสริมการลงทุนภาคเกษตร การแปรรูปผลผลิตการเกษตร และอุตสาหกรรมที่มีการถ่ายโอนเทคโนโลยี

รูปแบบการลงทุนใน สปป.ลาว นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ 2 รูปแบบ คือ

- การร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติและนักลงทุนลาว (Joint Venture)
- การลงทุนของต่างประเทศ 100% (Wholly Foreign – owned Enterprise)

ทั้งนี้ การลงทุนแบบร่วมทุน นักลงทุนต่างชาติต้องมีสัดส่วนการลงทุนอย่างน้อยที่สุดร้อยละ 30 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด โดยเงินลงทุนที่อยู่ในรูปเงินตราต่างประเทศต้องคิดเป็นเงินกีบตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยลาว ส่วนการลงทุนในรูปแบบการลงทุนของต่างประเทศทั้งสิ้นนั้น สามารถลงทุนในการเปิดบริษัทใหม่ขึ้น หรือเปิดสำนักงานสาขาหรือสำนักงานตัวแทนของบริษัทที่อยู่ในต่างประเทศได้

กฎหมายและกฎระเบียบที่ควบคุมธุรกิจด้านพลังงาน

ในด้านของกฎหมายพลังงานใน สปป. ลาว จะแบ่งออกเป็นสองส่วนหลัก ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพลังงานและบ่อแร่ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยไฟฟ้า และกฎหมายว่าด้วยบ่อแร่ ซึ่งสำหรับกฎหมายว่าด้วยไฟฟ้า ได้รับการรับรองและประกาศใช้โดยสภาแห่งชาติในวันที่ 8 ธันวาคม 2551 ที่ผ่านมา ส่วนของกฎหมายว่าด้วยบ่อแร่นั้น กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภาแห่งชาติในการออกกฎหมายฉบับใหม่ สำหรับรูปแบบการควบคุมธุรกิจพลังงาน ทั้งในด้านของธุรกิจไฟฟ้า หรือธุรกิจการขุดแร่ของประเทศลาวนั้น ต้องดำเนินการ

ขออนุญาตลงทุนในลักษณะของการขอสัมปทานจากรัฐบาล โดยระยะเวลาสัมปทานนั้นได้สูงสุด 30 ปี แต่สามารถต่ออายุได้อีกไม่เกิน 10 ปี โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านไฟฟ้า เป็นหน่วยงานหลักคือ การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (Electricite Du Laos: EDL)

ปัญหา/อุปสรรคสำหรับการลงทุนใน สปป. ลาว

- ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานยังไม่สะดวก
- นโยบายของรัฐบาลกลางกับนโยบายของแต่ละแขวง
- แรงงานที่มีทักษะในการทำงานที่ได้มาตรฐานสำหรับบางอุตสาหกรรมยังมีจำนวนจำกัด

โอกาสและช่องทางการลงทุนด้านพลังงานของไทยใน สปป. ลาว

อุตสาหกรรมที่ไทยมีโอกาและช่องทางในการเข้าไปลงทุนใน สปป. ลาว จะเป็นอุตสาหกรรมผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำ เนื่องจากนโยบายรัฐบาลทั้งไทยและ สปป. ลาวให้การสนับสนุน มีทรัพยากรแหล่งน้ำ และวัตถุดิบสำหรับการผลิตไฟฟ้าปริมาณมาก รวมทั้งมีโอกาสส่งกลับมาขายการมาประเทศไทยซึ่งยังมีความต้องการใช้ไฟฟ้าในปริมาณมากในอนาคต

นัยต่อเศรษฐกิจมหภาคของไทยในด้านพลังงาน

- สปป. ลาว เป็นแหล่งผลิตพลังงานไฟฟ้าที่มีศักยภาพที่ติดกับไทย ที่จะเป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าสำรองเพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยในอนาคต
- เป็นการส่งเสริมการลงทุนของไทยไปต่างประเทศ
- เป็นการสนับสนุนธุรกิจไทย โดยซื้อไฟฟ้าจากธุรกิจของไทยที่ไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งจะมีการส่งกลับกำไรกลับมาพัฒนาธุรกิจในประเทศและส่งผลต่อเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป

2. การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานของไทยในกัมพูชา

ข้อมูลทั่วไป

ประเทศกัมพูชามีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ เช่น ที่ดินว่างเปล่าเป็นจำนวนมาก เหมาะสำหรับนำมาใช้ทำการเกษตรและอุตสาหกรรม และมีแรงงานราคาถูก ในด้านทรัพยากรธรรมชาติด้านพลังงาน ธนาคารโลกได้ประมาณว่า กัมพูชามีปริมาณน้ำมันสำรองประมาณ 2 ล้านล้านบาร์เรล แหล่งก๊าซธรรมชาติมีปริมาณสำรองประมาณ 9.89 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต และมีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำได้ประมาณ 10,000 เมกกะวัตต์

กัมพูชามีทรัพยากรแหล่งน้ำที่สำคัญหลายสาย เป็นผลให้กัมพูชามีศักยภาพในการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ปริมาณมาก แต่ในปัจจุบันมีการผลิตจริงไม่ถึงร้อยละ 0.15 เท่านั้น จึงนับเป็นโอกาสที่ดีของการเข้าไปลงทุนด้านพลังงานในกัมพูชา ประกอบกับประเทศไทยและกัมพูชามีอาณาเขตติดต่อกัน มีสภาพวัฒนธรรมและสังคมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อได้เปรียบนักลงทุนจากประเทศอื่น ตลอดจนภาครัฐบาลมีการจัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนและจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นหลายแห่ง เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักลงทุนต่างชาติ โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนด้านธุรกิจโรงไฟฟ้าตามแผนพัฒนาระบบไฟฟ้าของกัมพูชา ช่วงปี 2551-2558 (Power System Development Plan : 2008 - 2015) ได้แก่ พื้นที่บริเวณภาคตะวันตกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดเสียมราฐ บันเตียมันเจีย และพระตะบอง เป็นต้น และพื้นที่ทางตอนใต้ ได้แก่ กรุงพนมเปญ กัมปงสปีอ กันดาล ตาแก้ว กัมปอด และสีหนุวิลล์ เป็นต้น ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านโรงไฟฟ้า รวมทั้งเป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนระบบสายส่งทั้งในพื้นที่และเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ทางตะวันตกเฉียงเหนือและทางใต้ของประเทศ สำหรับพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีโครงการสร้างและพัฒนาระบบสายส่งในจังหวัดสตริงตรง เพื่อนำเข้ากระแสไฟฟ้าจาก สปป. ลาว และจังหวัดกัมปงจามเพื่อนำเข้ากระแสไฟฟ้าจากเวียดนาม

นักลงทุนไทยที่เข้าไปขยายธุรกิจในกัมพูชา ส่วนใหญ่มองจุดแข็งที่จะเข้าไปลงทุนในด้านค่าจ้างแรงงานถูก ความพร้อมทางด้านวัตถุดิบโดยเฉพาะสินค้าเกษตร อย่างไรก็ตามก็มีอุปสรรคบางประการที่เกิดจากโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เช่นค่าไฟฟ้าและน้ำมันที่มีราคาสูง โดยเฉพาะปัญหาพื้นที่ทับซ้อนบริเวณชายแดนและในอ่าวไทย

ในด้านอุตสาหกรรมด้านพลังงาน กัมพูชามีแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ แต่ยังไม่ได้มีการนำขึ้นมาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์รวมทั้งการลงทุนสร้างเขื่อนเพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ทั้งนี้การลงทุนดังกล่าว นักลงทุนจะต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับกฎระเบียบในการให้สัมปทานหรือการอนุญาตให้ส่งออกให้รอบคอบก่อน

ศักยภาพด้านพลังงาน

น้ำมัน (Oil)

กัมพูชา อยู่ระหว่างการสำรวจหาแหล่งน้ำมันและก๊าซ ซึ่งระดับการพัฒนาการสำรวจในกัมพูชาในอดีต ยังไม่ก้าวหน้ามากนัก เนื่องจากหลายโครงการในอดีตที่ขุดพบยังไม่มีมูลค่าในด้านการลงทุน และอาจไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องนำเข้าจากประเทศไทยและสิงคโปร์ แต่ปัจจุบันกัมพูชามีการสำรวจแหล่งพลังงาน พบแหล่งก๊าซและน้ำมันทั้งบริเวณนอกชายฝั่งและชายฝั่งของประเทศ รวมทั้งทะเลสาบโตนเลสาบ ใจกลางประเทศกัมพูชา ซึ่งที่ผ่านมากัมพูชาได้เปิดให้ต่างชาติเข้าไปสำรวจขุดเจาะพื้นที่นอกชายฝั่งในอ่าวไทยแล้วบางส่วน

ทั้งนี้ ในปี 2548 มีการสำรวจพบบ่อน้ำมันซึ่งมีการประเมินว่ามีมูลค่าประมาณ 1.5 ล้านล้านบาท โดยพื้นที่ที่คาดว่าจะมีก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันมากที่สุด เป็นพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลกับไทยโดยเฉพาะแหล่งน้ำมันแปลงบี ห่างจากชายฝั่งกัมพูชา 250 กิโลเมตร ติดกับเขตน่านน้ำไทยในอ่าวไทย ซึ่งมีพื้นที่ทับซ้อนประมาณ 25,923 ตารางกิโลเมตร คาดว่ามีน้ำมันจำนวนหนึ่ง และก๊าซธรรมชาติอีกประมาณ 10 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต พื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นไหล่ทวีปทับซ้อนระหว่างราชอาณาจักรไทย กับราชอาณาจักรกัมพูชา หรือ Joint Development Area : JDA เป็นแหล่งที่คาดว่าจะมีทรัพยากรก๊าซธรรมชาติและน้ำมันที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแหล่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอนาคต ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวยังมีข้อพิพาทระหว่างไทยกับกัมพูชา ที่ยังคงลงในการแบ่งสรรผลประโยชน์ในเขตเศรษฐกิจทางทะเล พื้นที่ทับซ้อนกับไทยไม่ได้

ก๊าซ (Gas)

กัมพูชายังไม่มีแหล่งผลิตก๊าซในปัจจุบัน แต่เริ่มมีโครงการสำรวจและถ้ามีความคุ้มค่าเชิงพาณิชย์ บริษัทผู้สำรวจจากต่างชาติยังไม่แน่ใจว่าจะตัดสินใจที่จะส่งออกต่างประเทศ หรือ จะนำไปใช้บริโภคในประเทศแทน ปัจจุบันต้องนำเข้าจากประเทศไทย สำหรับแหล่งสำรวจพบทางตอนใต้ของประเทศก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่ในพื้นที่ 2,427 ตารางกิโลเมตร ทางตอนใต้ของประเทศ มีการประเมินว่ามูลค่าก๊าซธรรมชาติประมาณ 3.5 ล้านล้านบาท

ถ่านหิน (Coal)

ระหว่างปีพ.ศ. 2501 - 2504 คณะสำรวจแร่จากจีนรายงานว่ามีเครื่องชี้ว่าในกัมพูชามีถ่านหินที่จังหวัดกำปงธม กระตี สตรีงเตริง และพระตะบอง โดยเฉพาะแหล่งที่สตรีงเตริง และพระตะบองมีการประมาณว่ามีถ่านหินสำรองประมาณ 7 ล้านตัน และการสำรวจพบว่าอาจมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้กับอุตสาหกรรมผลิตซีเมนต์ และใช้เป็นพลังงานในประเทศ และมีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการทำถ่านหินให้บริสุทธิ์ ซึ่งจะเป็นการช่วยกระตุ้นการใช้พลังงานถ่านหินในอุตสาหกรรมของประเทศ แต่อาจไม่เพียงพอต่อการผลิตไฟฟ้าในประเทศ

ปัจจุบันกัมพูชามีโครงการโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาด 3,660 เมกกะวัตต์ ที่เกาะกง ซึ่งมีบริษัทจากไทย 3 บริษัทร่วมลงทุนในโครงการดังกล่าว คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างและเริ่มดำเนินการเฟสแรก 1,800 เมกกะวัตต์ ในปี 2559 และเฟส 2 อีก 1,800 เมกกะวัตต์ ในปี 2565 โดยถ่านหินทั้งหมดจะเป็นการนำเข้าจากอินโดนีเซีย เพื่อป้อนเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้าถ่านหินที่เกาะกง มีการทำสัญญาสัมปทาน 25 ปี ซึ่งต้องใช้ถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงประมาณ 35 - 40 ล้านตันตลอดอายุสัมปทาน

พลังงานน้ำ (Hydro)

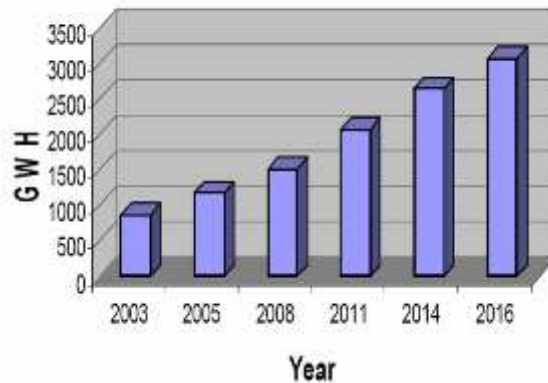
นอกจากการผลิตไฟฟ้าที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยการผลิตหลักแล้ว โรงไฟฟ้าพลังน้ำเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการผลิตกระแสไฟฟ้าที่มีความเหมาะสมเป็นอย่างมากกับสภาพภูมิประเทศของกัมพูชา เนื่องจากกัมพูชามีแหล่งน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่วประเทศ อีกทั้งยังเป็นพลังงานสะอาดเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันกัมพูชามีโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญ 2 แห่งคือโรงไฟฟ้าพลังน้ำ Kirirom 1 ในจังหวัดกำปงสปีอ และโรงไฟฟ้าพลังน้ำ The O Chuyim ที่จังหวัดรัตนคีรี มีกำลังผลิตรวม 13 เมกกะวัตต์ ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ประเมินการว่า กัมพูชามีศักยภาพผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ประมาณ 8,600 เมกกะวัตต์ แต่ในปัจจุบันมีการผลิตจริงประมาณ 13 เมกกะวัตต์ หรือประมาณร้อยละ 0.15 เท่านั้น โดยร้อยละ 50 เป็นแหล่งน้ำจากแม่น้ำโขง ร้อยละ 40 มาจากแหล่งน้ำสาขาของแม่น้ำโขง และที่เหลือร้อยละ 10 มาจากแหล่งชายฝั่งทะเลตะวันตกเฉียงใต้ของกัมพูชา

พลังงานไฟฟ้า (Electricity)

การผลิตกระแสไฟฟ้าของกัมพูชาได้รับผลเสียหายจากช่วงสงครามจากปี พ.ศ. 2518 - 2522 หลังจากนั้นในช่วงที่ได้รับการปลดปล่อยในวันที่ 7 มกราคม 2522 รัฐบาลกัมพูชาจึงกลับมาฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านการผลิตไฟฟ้าที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชีย (ADB) และรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น ในด้านการผลิตไฟฟ้าในกัมพูชาส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 95 เป็นการผลิตด้วยเครื่องผลิตไฟฟ้าจากน้ำมันดีเซล มีกำลังการผลิตประมาณ 78 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อปี โดยเป็นการใช้ในภาคครัวเรือนประมาณร้อยละ 18 โดยกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีการใช้ไฟฟ้ามากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนการใช้ไฟฟ้าถึงร้อยละ 63.4 ของทั้งประเทศ หรือประมาณ 256 เมกกะวัตต์ในปี 2551 ขณะที่การผลิตไฟฟ้าในจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศส่วนใหญ่เป็นการผลิตไฟฟ้าด้วยเครื่องดีเซลขนาดเล็กซึ่งมีต้นทุนเชื้อเพลิงที่อยู่ในระดับสูง และบางส่วนมีการซื้อจากประเทศเพื่อนบ้าน และยังไม่มีการเชื่อมโยงการส่งไฟฟ้ากำลังสูง ทำให้มีปัญหาไฟฟ้างู้อกในบางพื้นที่

ในด้านราคาค่าไฟฟ้าในกัมพูชามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในภูมิภาค เนื่องจากการผลิตกระแสไฟฟ้าของกัมพูชาส่วนใหญ่เป็นการผลิตด้วยเครื่องผลิตกระแสไฟฟ้าขนาดเล็กที่เดินเครื่องด้วยน้ำมันดีเซล ซึ่งต้องนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ประกอบกับอัตราภาษีนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงของกัมพูชาอยู่ในระดับสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตกระแสไฟฟ้าอยู่ในระดับสูงที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

Energy Demanded in Cambodia

ความต้องการพลังงานไฟฟ้าในกัมพูชา

ปัจจุบันกัมพูชายังขาดแคลนกระแสไฟฟ้าและขาดประสิทธิภาพในระบบการส่งกระแสไฟฟ้า โดยการส่งกระแสไฟฟ้าในกัมพูชามีอัตราการสูญเสียกระแสไฟฟ้าเฉลี่ยทั้งประเทศร้อยละ 11 และในพื้นที่ห่างไกลมีอัตราการสูญเสียกระแสไฟฟ้าสูงถึงร้อยละ 25 เมื่อเทียบกับอัตราการสูญเสียกระแสไฟฟ้าของไทยที่อยู่ร้อยละ 5 และจากการที่ยังไม่สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าเพื่อตอบสนองความต้องการใช้ภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ ทำให้ต้องนำเข้าจากไทยและเวียดนาม คิดเป็นสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 10 ของปริมาณการผลิตไฟฟ้าของประเทศที่ระดับ 1,516.7 กิโลวัตต์ชั่วโมงในปี 2550 หรือขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 21 ในช่วง 2546 - 2550

ปัจจุบันในกัมพูชามีความต้องการใช้ไฟฟ้า 403.6 เมกะวัตต์ โดยสามารถจัดหาไฟฟ้าให้กับครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และในชุมชนเมืองของจังหวัดต่าง ๆ ได้จำกัดเพียงร้อยละ 16 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดเท่านั้น สำหรับจำนวนครัวเรือนอีกร้อยละ 84 ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบทยังไม่มีไฟฟ้า

กัมพูชามีโรงไฟฟ้าขนาดเล็ก 22 แห่ง โดยใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิง ทำให้มีต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูงที่สุดในภูมิภาค ตัวอย่างเช่น การผลิตไฟฟ้าที่เมืองเสียมราฐ มีต้นทุนต่อหน่วยสูงถึง 20 - 30 เซนต์สหรัฐต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง เป็นต้น

รัฐบาลกัมพูชา คาดว่าความต้องการใช้ไฟฟ้าของกัมพูชาในอีก 7 ปีข้างหน้า จะเพิ่มขึ้น 1.8 เท่า หรือเพิ่มเป็น 747 เมกะวัตต์ ในปี 2559 เนื่องจากจะมีการขยายความต้องการใช้ไฟฟ้าในชุมชนเมืองอื่น ๆ และในชนบทมากขึ้นนอกจากกรุงเทพมหานคร และในปี 2563 รัฐบาลกำหนดเป้าให้ทุกหมู่บ้านต้องมีกระแสไฟฟ้าใช้ โดยมีแผนการพัฒนาระบบสายส่งให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดอัตราการสูญเสียกระแสไฟฟ้า รวมทั้งแผนการสร้างศูนย์กลางการบริหารจัดการระบบ Power Supply ทั้งหมดของประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

แนวโน้มธุรกิจโรงไฟฟ้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องในกัมพูชาเป็นอีกธุรกิจที่มีศักยภาพสำหรับนักลงทุนไทย เนื่องจากกัมพูชายังขาดแคลนกระแสไฟฟ้าอยู่มาก โดยเฉพาะการสร้างโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหิน โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ และโรงไฟฟ้าพลังงานชีวมวล (Bionass) รวมทั้งธุรกิจก่อสร้างระบบสายส่ง ซึ่งนักลงทุนสามารถจำหน่ายกระแสไฟฟ้าที่ผลิตได้ให้แก่การไฟฟ้าแห่งประเทศไทยกัมพูชา (Electricite Du Cambodge : EDC) ซึ่งเป็นบริษัทของรัฐบาล

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในช่วงปี 2530 - 2550 ประเทศไทยเข้าไปลงทุนในกัมพูชามากเป็นอันดับ 7 โดยมีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 235.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 3 ของมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดในกัมพูชา

ประเภทธุรกิจ

การลงทุนจากต่างประเทศในกัมพูชาในด้านพลังงานที่สำคัญได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม ร้อยละ 6.2 และอุตสาหกรรมโรงงานผลิตไฟฟ้า ร้อยละ 3.17

ปัญหาและอุปสรรคต่อการลงทุนในด้านพลังงานของไทยในกัมพูชา

- ความเสี่ยงด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่างไทยกับกัมพูชา จากกรณีพื้นที่ทับซ้อนเขาพระวิหาร และเขตชายแดนด้านอื่นๆ โดยเฉพาะเขตพื้นที่ทับซ้อนในอ่าวไทย ซึ่งยังไม่มีข้อยุติ
- การชำระเงินให้แก่ธนาคารในประเทศไทยเป็นสกุลต่างประเทศ กรณีที่ต้องชำระเงินให้แก่ธนาคารในประเทศไทยเป็นเงินสกุลต่างประเทศ เช่น การทำ swap หุ้นกู้บาทเป็นสกุลเหรียญ ทำให้ บริษัทเอกชนไทยที่มีภาระหนี้เป็นเงินเหรียญ ไม่สามารถทำได้ จะต้องขออนุญาตธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนทุกครั้งจึงจะดำเนินการ swap ได้ ซึ่งบางครั้งอาจไม่ทันภาวะตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- การโอนเงิน USD เข้าบัญชี บริษัทเอกชน ซึ่งสามารถทำได้โดยมีเงื่อนไขว่าบริษัทเอกชนนั้นต้องถือหุ้นมากกว่า 50% ในบริษัทนั้นๆ และ บริษัทเอกชนนั้นต้องมี underlying ในการจ่ายเงินจำนวนนั้นๆด้วย แต่ในทางปฏิบัติจำนวนเงินที่บริษัทที่ถือหุ้นนั้นมีจำนวนไม่เพียงพอต่อ underlying ที่มีในแต่ละครั้ง บริษัทแห่งนั้นจึงจำเป็นต้องรวบรวมหลายครั้งซึ่งไม่สามารถดำเนินการได้
- ภาระการจ่ายภาษีซ้ำซ้อนของเงินรายได้จากกำไรจากการขายหุ้นที่ขายต่างประเทศ และรายได้เงินปันผลจากบริษัทต่างประเทศ เช่น บริษัทแห่งหนึ่งทำการขายหุ้นที่ต่างประเทศ บริษัทผู้ซื้อจะหักภาษี ณ ที่จ่ายต่างประเทศไปแล้ว แต่บริษัทแห่งนั้นจะต้องนำกำไรจากการขายหุ้นมารวมเป็นรายได้ก็ต้องจ่ายภาษีเงินได้ในประเทศอีก หรือ บริษัทแห่งนั้นรับเงินรายได้เงินปันผลจากบริษัทต่างประเทศมารวมเป็นรายได้ก็

ต้องจ่ายภาษีเงินได้ในประเทศอีก ซึ่งประเด็นดังกล่าว การใช้เครดิตภาษีมีข้อจำกัด และเงื่อนไขในการคำนวณที่ยุ่งยาก

- ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และยังต้องการความช่วยเหลือเพื่อบูรณะประเทศ
- มีกฎหมายจำนวนมากที่ยังขาดความชัดเจน
- ขาดแคลนศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริการ
- การดำเนินธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างมาก ทำให้ต้นทุนในการดำเนินงานสูง
- ระบบสาธารณูปโภค และการสื่อสารยังไม่สามารถรองรับต่อการบริโภคได้ ส่งผลให้ค่าบริการไฟฟ้า ประปา การสื่อสารโทรคมนาคมต่างๆ มีราคาค่อนข้างสูง

ภัยต่อเศรษฐกิจมหภาคของไทยในด้านพลังงาน

- เป็นโอกาสการลงทุนของธุรกิจไทย
- ใช้การลงทุนเป็นการส่งเสริมการสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ที่จะนำมาสู่ การขยายการค้า การลงทุนของไทยกับกัมพูชาให้ดีขึ้น

กฎหมายและกฎระเบียบที่ควบคุมธุรกิจด้านพลังงาน

การดำเนินธุรกิจทาง ด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศกัมพูชาอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วย ไฟฟ้า ซึ่งออกมาใช้เมื่อปี 2544 โดยกระทรวงที่รับผิดชอบการประกอบกิจการพลังงานทั้งหมด ของประเทศ คือ กระทรวงอุตสาหกรรม บ่อแร่ และพลังงาน นักธุรกิจที่ต้องการเข้าไปดำเนิน ธุรกิจทางด้านพลังงานไฟฟ้า ต้องดำเนินการขอใบอนุญาตจากการไฟฟ้าของประเทศกัมพูชา โดยรูปแบบของใบอนุญาตนั้นจะแบ่งออกตามรูปแบบของธุรกิจแต่ละประเภท กล่าวคือ ใบอนุญาตสำหรับการผลิต ใบอนุญาตสำหรับการขนส่ง ใบอนุญาต สำหรับการขายไฟฟ้า เป็นต้น สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านไฟฟ้า เป็นหน่วยงานหลักคือ การไฟฟ้าแห่ง ประเทศกัมพูชา (Electricite Du Cambodge: EDC)

3. การลงทุนโดยตรงด้านพลังงานของไทยในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (The Socialist Republic of Vietnam) มีศักยภาพ ด้านพลังงาน ทั้งก๊าซธรรมชาติ ปริมาณน้ำมันสำรองปริมาณมาก และมีถ่านหินคุณภาพดี ซึ่งพบมากทางภาคเหนือ ปัจจุบันแหล่งน้ำมันที่มีการสำรวจ และพบแล้วมีปริมาณสำรอง ประมาณ 5 พันล้านบาร์เรล ก๊าซธรรมชาติมีปริมาณสำรองประมาณ 19.2 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต และถ่านหินนั้นมีปริมาณสำรองอยู่ที่ 4.5 พันล้านตัน นอกจากนี้ยังมีแหล่งพลังงานที่อยู่นอกเขต ชายฝั่ง บริเวณหมู่เกาะสปรตลีย์ (Spratly Islands) ที่คาดว่าจะมีน้ำมันดิบเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถขุดเจาะนำมาใช้ได้ เพราะยังมีความขัดแย้งเกี่ยวกับ การอ้างสิทธิในพื้นที่ทับซ้อน

กับประเทศใกล้เคียง และปัจจุบันเวียดนามมีโครงการเตรียมก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์เพื่อรองรับการขยายตัวของความต้องการใช้ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนเพิ่มขึ้นมาก

ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมาเวียดนามเป็นประเทศที่มีความสำคัญในฐานะผู้ผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเวียดนามเร่งการสำรวจโดยอนุญาตให้บริษัทด้านพลังงานขนาดใหญ่จากต่างประเทศเข้าไปสำรวจน้ำมันและก๊าซในประเทศ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างจุดแข็งของอุตสาหกรรมด้านพลังงานในเวียดนาม

ในด้านการผลิตไฟฟ้า เวียดนามมีโครงการให้ภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศมีส่วนร่วมในการผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ปัจจุบัน ภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศได้ยื่นขออนุญาตลงทุนก่อสร้างโรงผลิตไฟฟ้าเป็นจำนวน 190 แห่ง มีกำลังการผลิตไฟฟ้ารวมกัน 3,200 เมกกะวัตต์ โดยโรงผลิตไฟฟ้าของเอกชนจะได้รับอนุญาตให้เพียงทำการผลิตและจัดส่งกระแสไฟฟ้า ในขณะที่การไฟฟ้าเวียดนามจะทำการผูกขาดในเรื่องการส่งกระแสไฟฟ้า (power transmission) กระจายไปตามแหล่งต่างๆ และ ณ เดือนธันวาคม 2549 ได้มีโรงผลิตไฟฟ้าของภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศทำการผลิตกระแสไฟฟ้ารวมกันอยู่ 17 แห่ง อีก 40 แห่งกำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้างโรงงาน และ 78 แห่งอยู่ในระหว่างการพิจารณารายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของรัฐบาลเวียดนาม โรงผลิตไฟฟ้าของภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศดังกล่าวนี้ได้มีกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยได้เพิ่มจาก ร้อยละ 2 ในปี 2545 เป็นมากกว่า ร้อยละ 13 ในปี 2547 และเกือบร้อยละ 40 ของความต้องการพลังงานไฟฟ้าในปี 2549

สำหรับในด้านการให้ภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศมีส่วนร่วมในการผลิตกระแสไฟฟ้าในรูปแบบการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้น การไฟฟ้าเวียดนามให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก โดยเห็นว่าการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่ทำการผลิตกระแสไฟฟ้า นอกจากจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐที่ทำการผลิต และการไฟฟ้าเวียดนามจึงมีโครงการจัดตั้งบริษัทร่วมลงทุน (joint stock companies) ขึ้นมาเพื่อทำการบริหารและเร่งรัดการก่อสร้างโรงผลิตกระแสไฟฟ้าที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง การก่อสร้างโรงผลิตกระแสไฟฟ้าใหม่ และการระดมเงินทุน โดยการขายหุ้นของบริษัทดังกล่าวในตลาดหลักทรัพย์ในเวียดนาม รวมทั้งการพิจารณาเปิดรับนักลงทุนภาคเอกชนและต่างประเทศเข้าร่วมลงทุนในวงกว้างมากยิ่งขึ้น และสิทธิพิเศษเพื่อดึงดูดนักลงทุนให้สนใจเข้าร่วมลงทุนในการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งการลงทุนโดยตรง และการลงทุนโดยอ้อม ผ่านการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

อนึ่ง กระทรวงอุตสาหกรรมเวียดนามกำลังอยู่ในระหว่างการเสนอแผนการเปิดตลาดการผลิตกระแสไฟฟ้าในเวียดนามเป็น โดยในระยะแรกเริ่มจากปี 2552 เป็นต้นไป กระทรวงอุตสาหกรรมเวียดนามจะเปิดรับคำขอใบอนุญาตลงทุนทั่วไปเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าระยะที่สอง ในปี 2558 เป็นต้นไป จะเปิดให้ยื่นคำขอใบอนุญาตผลิตและจัดส่งกระแสไฟฟ้าให้หน่วยงานงาน

จัดส่งกระแสไฟฟ้า (power distributors) รวมทั้ง ลูกค้าขนาดใหญ่ (large customers) และระยะที่สาม ในปี 2565 เป็นต้นไป จะพิจารณาเปิดให้ผู้ลงทุนสามารถผลิตกระแสไฟฟ้าป้อนให้แก่ลูกค้าทุกประเภทได้โดยไม่จำกัด

จากการประเมินความต้องการไฟฟ้าของเวียดนาม จะเห็นได้ว่า เวียดนามยังไม่มีขีดความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้าได้ตามความต้องการในระยะเวลาที่รวดเร็ว และในบางปีเวียดนามมีปัญหาวิกฤตการณ์ไฟฟ้าขาดแคลนจากภาวะน้ำแล้ง โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคม - กรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีการใช้ไฟฟ้าเป็นจำนวนมากถึงกว่า 200 ล้านกิโลวัตต์ต่อวัน และรัฐบาลเวียดนามได้วางแผนที่จะควบคุมการใช้ไฟฟ้าในช่วงนี้แล้วโดยจัดให้มีการหมุนเวียนสลับจุดดับไฟฟ้า (rotating blackout) ในช่วงเดือนดังกล่าว

การมีปัญหาวิกฤตทางด้านพลังงานไฟฟ้าในเวียดนาม จึงน่าจะเป็นโอกาสอันดีสำหรับนักลงทุนไทยได้พิจารณาการลงทุนในด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าในเวียดนาม ทั้งในรูปแบบการถือหุ้นในบริษัทผลิตกระแสไฟฟ้าของเวียดนามที่ได้รับการแปรรูปจากรัฐวิสาหกิจแล้ว และการลงทุนก่อสร้างโรงผลิตกระแสไฟฟ้าในเวียดนาม

การใช้พลังงานในเวียดนาม

การใช้พลังงานส่วนใหญ่ในเวียดนามเป็นการใช้น้ำมันและถ่านหินเป็นเชื้อเพลิงหลักถึงร้อยละ 36 และ 32 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นพลังน้ำ และก๊าซธรรมชาติ ในสัดส่วนร้อยละ 16 เท่าๆ กัน และยังมีแนวโน้มความต้องการใช้พลังงานในแต่ละปีเพิ่มสูงมาก เนื่องจากเวียดนามมีประชากรมาก และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2548-2550 สูงกว่าร้อยละ 8 ต่อปี และในปี 2551 ยังมีทิศทางการเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 7-7.5 เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีเข้ามาเพิ่มขึ้น

ในด้านพลังงานไฟฟ้า จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของเวียดนาม ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เวียดนามมีความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพื่อใช้ในประเทศเป็นจำนวนมาก โดยการไฟฟ้าเวียดนาม (Electricity of Viet Nam: EVN) ได้ประมาณการณ์ว่า ภายในปี 2558 เวียดนามจะมีความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนถึง 190,000 ล้านกิโลวัตต์ ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นถึงเกือบ 4 เท่าของปริมาณการใช้ไฟฟ้าในปัจจุบันในเวียดนาม หรือ 59,000 ล้านกิโลวัตต์ การที่จะสามารถรองรับความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าในปริมาณดังกล่าวได้ การไฟฟ้าเวียดนามจึงต้องมีกำลังการผลิตไฟฟ้าทั่วประเทศให้ได้มากกว่า 42,000 เมกกะวัตต์ภายใน 8 ปี และจะต้องใช้เงินในการลงทุนเป็นมูลค่ากว่า 45 พันล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อก่อสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นและขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกระแสไฟฟ้าทั่วประเทศ

จากความต้องการพลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐบาลเวียดนามหาแนวทางที่จะระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้า อาทิ การอนุญาตให้ภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศมีส่วนร่วมในการผลิตกระแสไฟฟ้า และการเร่งรัดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านการผลิตกระแสไฟฟ้า

เวียดนามเป็นประเทศที่มีความน่าสนใจในการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากเป็นอันดับ 3 ของเอเชีย รองจากจีน และอินเดีย โดยเวียดนามเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการเติบโตต่อไปในอนาคตหลังจากการเปิดประเทศ และการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งมีสมาชิก 150 ประเทศ ซึ่งจะเป็นการเปิดประเทศสู่การค้าโลกและเปิดระบบทุนนิยมมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่งของเวียดนามคือการพยายามในการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในกลุ่มอาเซียนและประเทศมหาอำนาจ เช่น สหรัฐอเมริกา จีน ประเทศในกลุ่มยุโรป ญี่ปุ่น เกาหลี รวมทั้งความสัมพันธ์กับไทย

ศักยภาพด้านพลังงาน

การใช้พลังงานในการผลิตไฟฟ้าของเวียดนามจากปี 2514 - 2548 มีแนวโน้มของสัดส่วนการใช้พลังงานจากน้ำ ก๊าซ น้ำมันและถ่านหินมากขึ้น แต่ก็ยังอาจไม่เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเวียดนามที่อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง เมื่อประกอบกับการที่รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในด้านพลังงานที่กว้างขวางเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากความต้องการพลังงานภายในประเทศ และกฎระเบียบที่เปิดกว้างมากขึ้นสำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งการที่เวียดนามเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้มีโอกาสทางธุรกิจในเวียดนามเกิดขึ้นเป็นอย่างมากทั้งในด้านการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันในเวียดนาม รวมทั้งความต้องการกระแสไฟฟ้าอย่างเร่งด่วนและปริมาณมากในเวียดนาม ซึ่งเป็นโอกาสให้นักธุรกิจและนักลงทุนไทยสามารถมีส่วนร่วมได้ ทั้งการลงทุนทางตรง และการลงทุนทางอ้อม โดยการซื้อหุ้นและหลักทรัพย์ในด้านพลังงานในเวียดนาม

น้ำมัน (Oil)

เวียดนามค้นพบบ่อน้ำมันและนำมาใช้ประโยชน์เป็นครั้งแรกเมื่อปี 2536 และเริ่มทำการส่งออกเมื่อปี 2539 ปัจจุบันเวียดนามเป็นประเทศที่มีปริมาณน้ำมันดิบสำรองสูงมากแห่งหนึ่ง และยังเป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ผู้ผลิตน้ำมันอันดับ 3 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รองจากอินโดนีเซียและมาเลเซีย ด้วยศักยภาพการผลิตประมาณ 370,000 บาร์เรลต่อวัน หรือ ประมาณ 20 ล้านตันต่อปี และส่งออกประมาณ 18 - 19 ล้านตัน หรือ 111,000 บาร์เรลต่อปี โดยบ่อน้ำมันแห่งที่ใหญ่ที่สุดที่มีการขุดน้ำมันมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ บ่อน้ำมัน Bach Ho (white tiger), Rang Dong (Dawn), Hang Ngoc, Dai Hung (Big Bear) และ Su Tu Den (Ruby บ่อน้ำมันในเวียดนามส่วนใหญ่จะกระจุกตัวในบริเวณไหล่ทวีป (continental shelf) บริเวณแอ่งชุลอง นอกชายฝั่งทางใต้ของประเทศ บริเวณพื้นที่ทั้งหมด 500,000 ตารางกิโลเมตร ใน 5 แหล่งใหญ่ คือ เกาะกงซอนใต้ หุงเต่า อ่างตังเกีย เว้ และฮานอย โดยมีแผนเพิ่มปริมาณการผลิตรองรับการลงทุนจากต่างประเทศที่มีปริมาณมากขึ้น ปัจจุบัน เวียดนามมีบ่อน้ำมันที่มีการขุดเอามาใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ จำนวน 9 แห่ง และยังมีอีก 5 แห่งที่จะเริ่มการผลิตได้ในปลายปี 2551

ธุรกิจการสำรวจแหล่งน้ำมันและก๊าซในเวียดนามมีโอกาสเชิงธุรกิจในระดับสูง ปัจจุบัน เวียดนาม โดยปิโตรเวียดนามมีการเปิดบ่อน้ำมันแห่งใหม่ 3 บ่อในทะเลจีนใต้มีกำลังการผลิตรวมประมาณ 70,000 บาร์เรลต่อวัน และจะเริ่มสูบขึ้นมาใช้ได้ในปีปลายเดือนกรกฎาคม 2551 นี้ และยังมีบ่อน้ำมันอีก 5 แห่งที่จะเริ่มผลิตในช่วงปลายปี 2551 นี้ ซึ่งการเร่งผลิตน้ำมันทั้ง 5 บ่ออยู่ในแผนการเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมันเพื่อการส่งออกและสำรองไว้ป้อนโรงกลั่น ยวุงคว๊าด (Dung Quat) จ.กว๋างหงาย (Quang Ngai) ซึ่งเป็นกลั่นน้ำมันแห่งแรกของประเทศที่จะเริ่มเปิดเดินเครื่องในต้นปี 2552

รายได้การส่งออกน้ำมันดิบของเวียดนามในครั้งแรกของปี 2551 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

สำหรับการร่วมลงทุนกับไทย เช่น โครงการของบริษัทน้ำมันของไทย โดยบริษัทลูกคือ ปตท. สผ. ฮว่างลอง (PTTEP Hoang Long) ร่วมกับ บริษัทปิโตรเวียดนามสำรวจและผลิต (PVEP) และ บริษัท SOCO Vietnam Ltd และบริษัท OPECO Vietnam Ltd ได้ดำเนินการสำรวจขุดเจาะในบ่อสัมปทานในหลุม 16 - 1 นอกชายฝั่งเวียดนามในปลายปี 2550 คาดว่าจะสามารถสูบน้ำมันดิบขึ้นจากบ่อได้ในปริมาณ 15,830 บาร์เรลต่อวัน กับก๊าซธรรมชาติอีกราว 10.03 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน

ก๊าซ (Gas)

เวียดนามมีปริมาณสำรองก๊าซธรรมชาติ 1,207 - 1,507 แสนล้านคิวบิกฟุต โดยจำนวน 6.8 แสนล้านคิวบิกฟุตเป็นจำนวนที่คาดว่าจะมีอยู่จริง การขุดพบก๊าซธรรมชาติในเวียดนามได้ค้นพบเมื่อปี 2533 ซึ่งบริเวณนอกทะเลชายฝั่งดินดอนสามเหลี่ยมแม่น้ำโขง (Mekong Delta)

ในภาคใต้ของเวียดนามเป็นพื้นที่ที่ได้มีการ ขุดพบก๊าซธรรมชาติที่มากที่สุดในเวียดนาม โดยก๊าซธรรมชาติที่ขุดนำมาใช้ทั้งหมดเป็นการใช้ภายในประเทศเวียดนามเพื่อผลิต กระแสไฟฟ้าโดยการต่อท่อจากหลุมก๊าซธรรมชาติในบริเวณทะเลไปยังโรงแยกก๊าซธรรมชาติ ในแผ่นดินใหญ่ และส่งต่อไปยังโรงผลิตกระแสไฟฟ้าในจังหวัดในภาคใต้ของเวียดนาม

ปัจจุบันเวียดนามมีกำลังการผลิตก๊าซธรรมชาติ วันละ 18 ล้านคิวบิกฟุตต่อวัน และนับจนถึง เดือนธันวาคม 2549 เวียดนามได้นำก๊าซธรรมชาติมาใช้ประโยชน์แล้ว จำนวน 3 หมื่นล้าน คิวบิกฟุต และป้อนให้โรงผลิตกระแสไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ 7 แห่ง

บริษัทไทยเข้าไปลงทุนด้านพลังงานที่เวียดนามในด้านการสร้างโรงบรรจุก๊าซ LPG

ถ่านหิน (Coal)

ประมาณว่าในเวียดนามมีแหล่งถ่านหินประมาณ 3.88 พันล้านตัน โดย ร้อยละ 95 เป็นถ่านหินประเภท Anthracite ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดกว๋างบิ่งห์ (Quang Ninh) และถ่านหิน ประเภท coking coal ประมาณ 17 ล้านตันในภาคเหนือของเวียดนาม นอกจากนี้ ยังมีถ่านหิน ประเภท brown coal หรือ lignite ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง (Hong River Delta) ใน ภาคเหนือของเวียดนาม โดยคาดว่าจะมีปริมาณสำรองประมาณ 37 พันล้านตัน โดยประมาณ 3 -5 พันล้านตันจะอยู่ในบริเวณพื้นผิวของดินจนถึงระดับความลึกลงไปประมาณน้อยกว่า 500 เมตร นอกจากนี้ การสำรวจพบถ่านหินอีกหลายชนิดตั้งแต่ลิกไนต์ แอนทราไซต์ และบิทูมินัส บริเวณอ่างตึงเกีย

ปัจจุบัน เวียดนามมีการผลิตถ่านหินได้ปีละ 32 ล้านตัน โดยประมาณ 15 ล้านตัน ส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งจีน และญี่ปุ่นเป็นตลาดในการส่งออกของเวียดนามที่ใหญ่ที่สุด

โครงการร่วมลงทุนของนักธุรกิจไทยด้านโรงไฟฟ้าถ่านหิน โดย บริษัทของไทย ร่วมกับบริษัท คู่ค้าในเวียดนามยื่นประมูลยื่นซองประมูลไอพีพีรอบแรก เพื่อสร้างโรงไฟฟ้า ถ่านหินในเวียดนาม "NGHI SON" ขนาดกำลังผลิต 1.6 พันเมกะวัตต์ แบ่งเป็น 2 โรงๆ ละ 800 เมกะวัตต์ มูลค่าเงินลงทุนประมาณ 2 พันเหรียญสหรัฐ

พลังงานน้ำ (Hydro)

ปัจจุบันเวียดนามพึ่งพาไฟฟ้าที่ผลิตจากเขื่อนขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ เขื่อนหว่าบิ่ง (Hoa Binh) ในจังหวัดหว่างบิ่ง ทางตะวันตกเฉียงเหนือกรุงฮานอย กับเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำจิอัน (Tri An) ใน จังหวัดด่งนาย (Dong Nai) นอกจากนี้เขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศแล้ว เวียดนามยังมีบริษัทของรัฐบาลที่ไปลงทุนสร้างเขื่อนผลิตไฟฟ้าอย่างน้อย 2 แห่งในกัมพูชาและ อีก 4 แห่งในลาว เพื่อจำหน่ายไฟฟ้าที่ผลิตได้ทั้งหมดแก่ การไฟฟ้าของเวียดนาม (Electricity of Viet Nam : EVN)

การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำในเวียดนาม มีกำลังการผลิตได้ 300 พันล้านกิโลวัตต์ ทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติ จะผลิตได้เพียง 50 - 70 พันล้านกิโลวัตต์ เนื่องจากไม่มีน้ำเพียงพอในการผลิต โดยเฉพาะในหน้าแล้ง

พลังงานนิวเคลียร์

ในประเทศเวียดนามมีแร่ยูเรเนียมตามธรรมชาติอยู่ประมาณ 2 แสนตัน ซึ่งเป็นปริมาณที่เพียงพอต่อการผลิตยูเรเนียมบริสุทธิ์ป้อนโรงงานไฟฟ้าได้นานกว่า 20 ปี ซึ่งมีหลายประเทศที่พร้อมยื่นมือเข้าช่วยเหลือ โครงการดังกล่าวจะมีการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ทั้งสิ้น 3 แห่ง โดยได้รับความร่วมมือจากของประเทศญี่ปุ่น และ สมาคมอุตสาหกรรมปรมาณูญี่ปุ่น (Japan Atomic Industrial Forum : JAIF) โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ทั้ง 3 แห่งมีขนาดกำลังไฟฟ้าวรวมกัน 4,000 เมกะวัตต์ ใช้งบประมาณก่อสร้างราว 16,000 ล้านดอลลาร์และมีกำหนดจะแล้วเสร็จภายในปี 2568 หรืออีก 17 ปีข้างหน้า โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา JAIF ได้ฝึกอบรมวิศวกรแขนงต่าง ๆ ให้เวียดนามแล้วประมาณ 600 คน

พลังงานไฟฟ้า (Electricity)

จากความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วของเวียดนาม ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ทำให้เวียดนามมีความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพื่อใช้ในประเทศเป็นจำนวนมาก ทั้งการใช้ไฟฟ้าของบ้านเรือนที่พักอาศัย อาคารพาณิชย์ โรงแรม สถานที่พักตากอากาศ อาคารสำนักงาน และนิคมอุตสาหกรรมที่ต้องการใช้ไฟฟ้าเป็นปริมาณมาก ได้ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้าในเวียดนามที่เพียงพอต่อความต้องการใช้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงน้ำแล้ง ซึ่งเวียดนามใช้การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังน้ำเป็นส่วนใหญ่ ในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้ทำให้เกิดปัญหาไฟฟ้าดับเป็นประจำในบริเวณเมืองใหญ่ๆ เช่น นครโฮจิมินห์ กรุงฮานอย นครโฮฟอง นครดานัง และนครเกิ่นเทอ (Can Tho)

ความต้องการพลังงานไฟฟ้าในเวียดนาม

เวียดนามมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพื่อใช้ในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยการไฟฟ้าเวียดนาม (Electricity of Viet Nam : EVN) ได้ประมาณการไว้ว่า ภายในปี 2558 เวียดนามจะมีความต้องการพลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเพิ่มประมาณเกือบ 4 เท่าของปริมาณการใช้ไฟฟ้าในปัจจุบันในเวียดนาม หรือเพิ่มขึ้นเป็น 190,000 ล้านกิโลวัตต์ ในด้านภาคประชาชนในปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้คิดเป็นร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ

ภายใน 8 ปี การไฟฟ้าเวียดนามจะต้องเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าทั่วประเทศให้ได้มากกว่า 42,000 เมกะวัตต์ ซึ่งต้องใช้งบลงทุนประมาณ 45 พันล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อใช้ในการก่อสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้น รวมทั้งการขยายเครือข่ายเชื่อมโยงกระแสไฟฟ้าทั่วประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้รัฐบาลเวียดนามต้องหาแนวทางในการระดมเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าของประเทศ อาทิ การอนุญาตให้ภาคเอกชนเวียดนามและต่างประเทศมีส่วนร่วมในการผลิตกระแสไฟฟ้า และการเร่งรัดการแปรรูปรัฐวิสาหกิจด้านการผลิตกระแสไฟฟ้า

ปัญหาวิกฤตทางด้านพลังงานไฟฟ้าในเวียดนาม จึงน่าจะเป็นโอกาสอันดีสำหรับนักลงทุนไทยได้พิจารณาการลงทุนในด้านการผลิตกระแสไฟฟ้าในเวียดนาม ทั้งในรูปแบบการถือหุ้นในบริษัทผลิตกระแสไฟฟ้าของเวียดนามที่ได้รับการแปรรูปจากรัฐวิสาหกิจแล้ว และการลงทุนก่อสร้างโรงผลิตกระแสไฟฟ้าในเวียดนาม

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

นโยบายของนายเหงียน ตัน ดุง (Nguyen Tan Dung) นายกรัฐมนตรีของเวียดนาม คือเปิดกว้างในการรับการลงทุนจากต่างประเทศ ในส่วนการเมืองปัจจุบันของเวียดนามนับว่าเป็นประเทศที่มีความมั่นคงทางการเมืองสูง นโยบายต่างๆ ได้ปรับปรุงในทางที่ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ในความต่อเนื่องของนโยบายต่างๆ โดยเฉพาะจะเป็นผลดีต่อพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญของเวียดนาม ซึ่งมาจากการลงทุนจากต่างประเทศ การส่งออกวัตถุดิบ (น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ) สิ่งทอ เครื่องหนัง และสินค้าเกษตร รวมถึงการพัฒนาของภาคบริการ การท่องเที่ยว เป็นต้น

เงินลงทุนจากต่างประเทศที่ไปลงทุนในเวียดนามตั้งแต่ปี 2531 - 2550 มีมูลค่าการลงทุนทั้งสิ้น 85,056.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยมีเกาหลีใต้เป็นประเทศที่ไปลงทุนสูงสุดในเวียดนาม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17 รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ ร้อยละ 13 ไต้หวัน ร้อยละ 13 และญี่ปุ่น ร้อยละ 11 สำหรับธุรกิจไทยไปลงทุนในเวียดนามสูงเป็นอันดับที่ 13 มีโครงการต่าง ๆ ของไทย รวม 167 โครงการ เป็นเงินลงทุนมูลค่า 1.66 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 1.96 เมื่อเทียบกับนักลงทุนต่างชาติทั้งหมด แหล่งใหญ่ที่สุดที่เอกชนไทยไปลงทุนคือที่ นครโฮจิมินห์และจังหวัดข้างเคียง ในสาขาสำคัญได้แก่ ด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม เคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมการเกษตร อาหารสัตว์ อุตสาหกรรมพลาสติก ชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ ทั้งนี้สาขาการลงทุนที่มีความน่าสนใจได้แก่ ภาคบริการ ซึ่งไทยมีประสบการณ์และเวียดนามมีความต้องการด้านนี้เพิ่มขึ้นอีกมากเมื่อเข้า WTO และมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

ประเภทธุรกิจ

ประเภทธุรกิจของการลงทุนจากต่างประเทศที่ไปลงทุนในเวียดนามที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมหนัก ร้อยละ 30 รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมเบา ร้อยละ 15 อาคารสำนักงานและที่พัก ร้อยละ 11 โรงแรมและการท่องเที่ยว ร้อยละ 7 สำหรับการลงทุนด้านพลังงานประเภทน้ำมันปิโตรเลียมและก๊าซ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5 ของเงินลงทุนทั้งหมด

จุดแข็งและโอกาส

- เวียดนามมีเขตอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นมาก มีความจำเป็นต้องใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นมาก ประกอบกับนโยบายภาครัฐสนับสนุนการลงทุนจากเอกชนทั้งในและต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสของผู้ลงทุนด้านพลังงานจากต่างประเทศ
- เวียดนามค่าแรงต่ำกว่าไทย โดยค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำมีราคาถูก เช่น ในเขตเมือง (โฮจิมินห์) เขตปริมณฑล และต่างจังหวัดอยู่ที่ 45,50 และ 55 ดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 1,575, 1,750 และ 1,925 บาท/เดือนตามลำดับ(คำนวณที่ 35 บาท/ดอลลาร์)
- การลงทุนในปีที่ 1-4 ไม่ต้องเสียภาษีรายได้ แต่จะเริ่มเก็บภาษีในปีที่ 5-11 ในอัตรา 7.5% ของรายได้(เริ่มเก็บในปีแรกที่มีกำไร) และในปีที่ 12-15 เก็บภาษีที่ 15% และปีที่ 16 เป็นต้นไปเก็บภาษีที่ 28%
- การเมืองมีความมั่นคง
- อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงโดยปีนี้คาดเศรษฐกิจจะขยายตัวถึง 9% และในอีก 5 ปีข้างหน้าเฉลี่ยที่ 8.5%
- ประชากรในวัยทำงานจำนวนมากกว่า 30 ล้านคน ซึ่งแรงงานกว่า 94% อ่านออกเขียนได้ และมีความกระตือรือร้นสูง มีทรัพยากรธรรมชาติมาก

จุดอ่อน

- การลงทุนในเวียดนามมีต้นทุนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งค่าเช่าที่ดิน
- แรงงานในเขตรัศมี 40 กม.จากนครโฮจิมินห์เริ่มขาดแคลนเพราะมีโรงงานอุตสาหกรรมเข้าไปตั้งเป็นจำนวนมาก

ปัญหาและอุปสรรคของการลงทุน

- ความสามารถด้านภาษา
- ความสามารถด้านการเจรจาต่อรอง

กฎหมายและกฎระเบียบที่ควบคุมธุรกิจด้านพลังงาน

การดำเนินธุรกิจทางด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศเวียดนาม นั้น อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยไฟฟ้า ออกใช้เมื่อปี 2548 โดยภายใต้กฎหมายฉบับดังกล่าว รัฐบาลของประเทศเวียดนามยังคงรักษาอำนาจในการผูกขาดการจัดการระบบสายส่งไฟฟ้าของประเทศ และการก่อสร้างโรงไฟฟ้าที่มีขนาดใหญ่ซึ่งอาจส่งผลไปถึงปัจจัยพื้นฐานของประเทศบางส่วนอยู่ การขอรับใบอนุญาตเพื่อประกอบกิจการไฟฟ้าให้ดำเนินการขอรับจากกระทรวงอุตสาหกรรม

เป็นผู้ออกไปอนุญาตดังกล่าว และมีการกระจายอำนาจให้แก่หน่วยงานส่วนภูมิภาคบางส่วน สำหรับธุรกิจพลังงานขนาดย่อม โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านไฟฟ้า เป็นหน่วยงานหลัก คือ การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย (Electricity of Vietnam: EVN)

ภัยต่อเศรษฐกิจมหภาคของไทยในด้านพลังงาน

การลงทุนด้านพลังงานของไทยใน สปป. ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพ เป็นโอกาสของนักลงทุนไทย โดยประโยชน์ที่ไทยจะได้รับนอกจากผลตอบแทนของโครงการต่างๆ แล้ว ในกรณีประเทศที่มีพรมแดนติดกับไทยยังเป็นโอกาสในการส่งออกสินค้าหมวดก่อสร้าง และการจ้างงานด้านวิศวกร ช่างเทคนิคในการก่อสร้างจากไทย รวมทั้งยังเป็นแหล่งพลังงานที่เหมาะสมในการพัฒนาต่อไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศโดยใช้การลงทุนเป็นตัวส่งเสริม ซึ่งจะสอดคล้องกับกรอบความร่วมมือด้านพลังงานในอาเซียนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาและใช้พลังงานในอาเซียน ซึ่งจะส่งผลต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป

การที่การลงทุนโดยตรงของไทยไปยังต่างประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น มีเหตุผลที่สำคัญหลายประการ คือ

- การลงทุนโดยตรงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการกีดกันทางการค้าหรือการกีดกันในรูปแบบอื่นๆ จากต่างประเทศ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
- การที่ระบบเศรษฐกิจและการเมืองของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบตลาดเปิด ช่วยส่งเสริมบรรยากาศการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศมากขึ้น
- ประเทศต่างๆ กว่า 100 ประเทศทั่วโลกมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ โดยมีการผ่อนคลายเป็นพิเศษเกือบ 600 รายการ
- ปัจจุบันทิศทางการลงทุนโดยตรงไม่ได้จำกัดกับกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วเท่านั้น แต่ประเทศที่ได้รับความนิยมไปลงทุนมากขึ้นได้แก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องต่อไป

ปัญหา อุปสรรค การปรับตัว และข้อเสนอแนะจากธุรกิจไทยที่ไปลงทุนด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้าน

ปัญหาด้านการเงิน : ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน

<p><u>บริหารความเสี่ยงภายในธุรกิจ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การป้องกันความเสี่ยงโดยการจับคู่ ระหว่าง กระแสเงินสดรับและกระแสเงินสดจ่ายของ กิจการให้ตรงกันทั้งจำนวนเงิน สกุลเงิน และ ระยะเวลาครบกำหนดรับและจ่าย (Matching Currency) หรือ การป้องกันความเสี่ยงโดยวิธี ทางธรรมชาติ (Natural Hedging) ▪ ผลักภาระไปยังราคาซื้อขายพลังงาน ▪ เจรจาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเกี่ยวกับสกุลเงิน ที่ชำระ ▪ มีการกำหนดเพดานความเสี่ยง (Risk Limit) เพื่อลดผลกระทบต่อบริษัท ▪ ฝากเงินสกุลต่างประเทศบางส่วนไว้ใน ต่างประเทศเพื่อลดความเสี่ยงจากประเทศที่มี ความเสี่ยง (Country Risk) ที่อาจจะเกิดขึ้น 	<p><u>ผ่านสถาบันการเงิน</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ฝากเงินในบัญชีเงินฝากที่เป็นสกุล ต่างประเทศ (Foreign Currency Deposit : FCD) ▪ ทำการป้องกันความเสี่ยง (Hedging) ตามประมาณการ รายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อประหยัด ค่าธรรมเนียม
---	---

ปัญหาด้านการเงิน : ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย

<p><u>การปรับตัว</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ติดตามแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกและ ในประเทศอย่างใกล้ชิด ▪ รักษาสัดส่วนของโครงสร้างระหว่างหนี้เงินกู้ และเงินกองทุนให้เหมาะสม ▪ กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามอัตราดอกเบี้ย ลูกค้ารายใหญ่ขั้นต่ำ (Minimum Loan Rate : MLR) ▪ ออกจำหน่ายหุ้นกู้แทนการกู้เงินจากสถาบัน การเงิน ▪ ทำสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย ▪ กำหนดสัดส่วนอัตราดอกเบี้ยคงที่และอัตรา ดอกเบี้ยลอยตัวให้สอดคล้องกับประเภท การลงทุนของกิจการ 	<p><u>ข้อเสนอแนะ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ เร่งสร้างอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงสกุล บาท (Bench Mark) ▪ มีแหล่งเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ ▪ ออกพันธบัตรระยะยาว เพื่อเป็น Bench Mark ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ระยะยาว
---	---

ปัญหาด้านการเงิน : ด้านต้นทุน

<u>การปรับตัว</u>	<u>ข้อเสนอแนะ</u>
<ul style="list-style-type: none">▪ พิจารณาพลังงานทดแทนอื่น▪ มีการกำหนดราคาซื้อขายล่วงหน้า	<ul style="list-style-type: none">▪ ภาครัฐควรศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาพลังงานลม/พลังงานนิวเคลียร์

ปัญหาด้านการเงิน (ต่อ) : แหล่งเงินทุน/เงินกู้

<u>การปรับตัว</u>	<u>ข้อเสนอแนะ</u>
<ul style="list-style-type: none">▪ มีการบริหาร Port เงินกู้อย่างระมัดระวัง▪ มีการกันสำรองเงินล่วงหน้าเพื่อเจ้าหนี้เรียกเก็บ▪ ไม่สร้างภาระผูกพันทางการเงินใหม่	<ul style="list-style-type: none">▪ เพิ่มทุนให้กับ EXIM Bank▪ ภาครัฐค้ำประกันเงินกู้โครงการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน▪ ธนาคารแห่งประเทศไทย ช่วยส่งเสริมให้ ธนาคารพาณิชย์ไทยปล่อยสินเชื่อ▪ เพิ่มสาขาธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ

ปัญหาด้านการเงิน (ต่อ) : อื่น ๆ

<u>ปัญหา อุปสรรค อื่น ๆ</u>	<u>ข้อเสนอแนะ</u>
<ul style="list-style-type: none">▪ ระเบียบการขออนุญาตนำเงินตราต่างประเทศเข้าออกต่อครั้งค่อนข้างจำกัด▪ ผู้ร่วมทุนต่างชาติไม่เชื่อมั่นการฝากเงินบัญชี FCD กับ ธนาคารพาณิชย์ ไทย▪ ปัญหาเกณฑ์ Single Lending Limit ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ให้สถาบันการเงินปล่อยกู้ยืมแต่ละรายไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ของสถาบันการเงินนั้น▪ NR เป็นคู่แข่งในการออก Bond สกุลเงินบาท▪ ปัญหาด้านนโยบายและการเมืองของประเทศที่ไปลงทุน▪ ปัญหาด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ▪ ปัญหาด้านแรงงาน	<ul style="list-style-type: none">▪ ภาครัฐร่วมเจรจากับประเทศที่ลงทุนในลักษณะรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน (G to G)▪ มีหน่วยงานที่สนับสนุนข้อมูลพื้นฐานของประเทศที่มีศักยภาพที่จะลงทุน

สรุป

ปัจจุบันสภาวะการขาดแคลนพลังงานมีผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งมีการใช้พลังงานค่อนข้างสูง โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 18.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ทำให้ต้องมีการนำเข้าพลังงานในรูปแบบต่างๆ เป็นมูลค่าสูงมากในแต่ละปี และเนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งพลังงานในประเทศไม่เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ ดังนั้น จึงต้องมีการแสวงหาพลังงานดังกล่าว โดยการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อเป็นแหล่งพลังงานของชาติให้เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

กลยุทธ์การลงทุนด้านพลังงานของไทยในปัจจุบัน คือ การส่งเสริมการลงทุนแบบขยายธุรกิจย้อนไปเป็นผู้จัดหา หรือการรวมไปข้างหลัง (Backward integration) ซึ่งหมายถึงการรวมตัวกับผู้ขายวัตถุดิบหรือเป็นผู้ผลิตเอง เพื่อควบคุมปัจจัยการผลิต โดยสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยย้ายฐานการผลิต และแสวงหาวัตถุดิบในประเทศอื่นๆ ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยที่กำลังประสบภาวะขาดแคลนวัตถุดิบ และแหล่งพลังงาน โดยกลุ่มประเทศใน อินโดจีนนับเป็นตลาดที่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ด้านแหล่งวัตถุดิบและทรัพยากรที่สำคัญ อาทิ พลังงานน้ำ และถ่านหิน ดังนั้นการหาแหล่งพลังงานที่เหมาะสมจากประเทศเพื่อนบ้านจึงเป็นทางออกหนึ่ง ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาและเข้าใจวัฒนธรรมการค้า การลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสการค้าการลงทุนโดยตรงของไทยให้มากขึ้น

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- สำนักงานนโยบายและแผน กระทรวงพลังงาน
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ
- การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- Electricite Du Laos : EDL
- Electricity of Viet Nam :EVN
- Electricity Authority of Cambodia : EAC
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย : BOI
- กรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ สปป.ลาว
- United Nations Conference on Trade and Development หรือ UNCTAD
- สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม
- นิตยสาร SMEs ชี้ช่องรวย
- การศึกษาศักยภาพและการใช้ประโยชน์เบื้องต้นของชีวมวล ของเหลือในอุตสาหกรรมไม้ โรงสี ฟาร์มกาแฟ และขยะ, กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - CIA, IMF
 - REPORT ON POWER SECTOR OF THE KINGDOM OF CAMBODIA FOR THE YEAR 2006, ELECTRICITY AUTHORITY OF CAMBODIA, Compiled by EAC, July, 2007
 - International Energy Agency (IEA)
 - IBRD (World Bank)
 - กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
 - กระทรวงการต่างประเทศ
 - ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank)
 - Cambodia Investment Board
 - ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บริษัทไทยที่ไปลงทุนด้านพลังงานในประเทศเพื่อนบ้าน
 - การบริหารการเงินระหว่างประเทศ, รศ.ดร.พรชัย ชุนทจินดา, ภาควิชาการเงิน คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2546
 - **สถานการณ์พลังงานไทยปี 2551 และแนวโน้มปี 2552**, สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน
 - **Annual Energy Outlook 2009**, Energy Information Administration (EIA.), Official Energy statistic from the U.S.Government
 - Energy Statistics database; United Nation, CIA World Factbook
 - ASEAN Energy Organization 18 Dec 2003 to 18 Dec 2008
 - IEA, International Energy Annual, May 15, 2009

นิยามข้อมูลและความหมาย

- พลังงานขั้นต้น (primary energy) หมายถึง พลังงานที่ยังไม่ผ่านการแปรรูปไปเป็นพลังงานอีกรูปแบบหนึ่ง เช่น น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน/ลิกไนต์ พลังน้ำ เป็นต้น
- พลังงานขั้นสุดท้าย (final energy) หมายถึง พลังงานขั้นสุดท้ายที่ผู้บริโภคใช้ โดยไม่รวมเชื้อเพลิงที่นำไปใช้ในการผลิตพลังงานอีกรูปแบบหนึ่ง เช่น น้ำมันสำเร็จรูป ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ ไฟฟ้า เป็นต้น
- การแปรรูปจากพลังงานขั้นต้นเป็นพลังงานขั้นสุดท้ายในการผลิตไฟฟ้ามีการสูญเสียพลังงานประมาณร้อยละ 37-40 (เทียบเป็นหน่วยเทียบเท่าความร้อน) ทั้งนี้การสูญเสียขึ้นกับระบบเทคโนโลยีที่ใช้ ซึ่งในปัจจุบันมีเทคโนโลยี โดยปริมาณการใช้พลังงานขั้นต้นจะสูงกว่าปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย สำหรับผลผลิตที่ได้จากการเผาไหม้ปิโตรเลียม ได้แก่ มีเทน (C1) อีเทน (C2) โพรเพน(C3) และบิวเทน (C4) โดย C2 C3 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีในการผลิตปิโตรเคมี C3 C4 เป็นผลิตภัณฑ์ที่นำไปผสมเป็น LPG หรือก๊าซหุงต้ม
- การใช้พลังงานต่อประชากร (Energy Consumption per capita) เป็นตัวชี้วัดการใช้พลังงานต่อประชากร 1 คน โดยประเทศที่มีการพัฒนาแล้วจะมีการใช้พลังงานต่อประชากรสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนา
- Kilo ton oil equivalent (ktoe) คือ หน่วยหลัก (หน่วยกลาง) ที่ใช้ในการแปลงค่าจากปริมาณ (เช่น ลิตร บาร์เรล (Barrel) ฯลฯ) เป็นค่าความร้อนสุทธิ มีหน่วยเป็นหน่วยเทียบเท่าพันบาร์เรลน้ำมันดิบต่อวัน

ภาคผนวก

โครงสร้างทางพลังงานเปรียบเทียบประเทศต่าง ๆ

ตารางโครงสร้างพลังงานของประเทศไทย

	ไทย
1. โครงสร้างพลังงาน*	<ul style="list-style-type: none">• น้ำมันดิบ 38.5%• ก๊าซธรรมชาติ 40.4%• ถ่านหิน 12.6%• ลิกไนต์ 6.2%• พลังน้ำ/ไฟฟ้านำเข้า 2.3%
2. Demand & Supply	
2.1 น้ำมัน	
<ul style="list-style-type: none">• ปริมาณสำรอง (พันล้านบาร์เรล)• การผลิต (พันบาร์เรลต่อวัน)• การใช้ (พันบาร์เรลต่อวัน)• การส่งออก (พันบาร์เรลต่อวัน)• การนำเข้า (พันบาร์เรลต่อวัน)	0.5 143 631 345.6 (ล้านบาทต่อปี) (น้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูป) 825
2.2 ก๊าซธรรมชาติ (เทียบเท่าน้ำมันดิบ)	
<ul style="list-style-type: none">• ปริมาณสำรอง (ล้านล้านลูกบาศก์เมตร)• การผลิต (พันบาร์เรลต่อวัน) พันล้านลูกบาศก์เมตร• การใช้ (พันบาร์เรลต่อวัน) พันล้านลูกบาศก์เมตร• การส่งออก (พันบาร์เรลต่อวัน) พันล้านลูกบาศก์เมตร• การนำเข้า (พันบาร์เรลต่อวัน)	0.33 508 662 - 163.0
2.3 ถ่านหิน (เทียบเท่าน้ำมันดิบ)	
<ul style="list-style-type: none">• ปริมาณสำรอง (พันล้านบาร์เรล)• การผลิต (พันบาร์เรลต่อวัน)• การใช้ (ล้านตัน)• การส่งออก• การนำเข้าเทียบเท่าน้ำมัน (พันบาร์เรลต่อวัน)	100.2 16.5 180.3

	ไทย
2.4 ลิกไนต์	
• ปริมาณสำรอง (พันล้านบาร์เรล)	1,240 เมตริกตัน
• การผลิต (เทียบเท่าน้ำมันพันบาร์เรลต่อวัน)	97
• การใช้ (ล้านตัน)	18.4
• การส่งออก	-
• การนำเข้าเทียบเท่าน้ำมัน (พันบาร์เรลต่อวัน)	n.a.
2.5 พลังน้ำ/ไฟฟ้านำเข้า	
• ปริมาณสำรอง	2,999.86 MW.
• การผลิต (เทียบเท่าน้ำมันพันบาร์เรลต่อวัน)	31
• การใช้ (เทียบเท่าน้ำมันพันบาร์เรลต่อวัน)	37
• การส่งออก (ล้านบาท)	2,056
• การนำเข้าเทียบเท่าน้ำมัน (พันบาร์เรลต่อวัน)	
3. Import Dependency	น้ำมันดิบ ไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน
4. Concentration & Diversification	น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ พลังงานหมุนเวียน นิวเคลียร์ ถ่านหิน ไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน
5. นโยบายด้านประสิทธิภาพและการใช้พลังงาน	1. ใช้กองทุนน้ำมันในการรักษาเสถียรภาพ ของราคาน้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการใช้ พลังงานทดแทนและการใช้น้ำมันอย่าง ประหยัด 2. พัฒนาพลังงานให้ประเทศไทยสามารถ พึ่งตนเองได้มากขึ้นโดยจัดหาพลังงานให้ เพียงพอ มีเสถียรภาพ ด้วยการเร่ง สำรวจและพัฒนา แหล่งพลังงานประเภท ต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและ ต่างประเทศ 3. เร่งให้มีการเจรจากับประเทศ เพื่อนบ้านในระดับรัฐบาล เพื่อร่วมพัฒนาแหล่งพลังงาน

	ไทย								
	<p>4. วางแผนพัฒนาไฟฟ้าให้มีการกระจายชนิดของเชื้อเพลิงที่ใช้เพื่อลดความเสี่ยงด้านการจัดหาความผันผวนทางด้านราคา และลดต้นทุนการผลิต</p> <p>5. ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนที่มีศักยภาพ</p> <p>6. ส่งเสริมการอนุรักษ์และประหยัดพลังงานทั้งในภาคครัวเรือน อุตสาหกรรม บริการ และขนส่ง</p> <p>7. มาตรการจูงใจให้มีการลงทุนจากภาคเอกชนในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ประหยัดพลังงาน มาตรการ</p> <p>8. สนับสนุนให้ครัวเรือนลดการใช้ไฟฟ้า และมาตรฐานอาคารประหยัดพลังงานตลอดจนสนับสนุน</p> <p>9. สนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่งมวลชน และการขนส่งระบบราง เพื่อให้มีการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถชะลอการลงทุนด้านการจัดหาพลังงานของประเทศ สนับสนุนการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งให้มากขึ้น</p>								
9. เป้าหมายสัดส่วนการใช้พลังงาน	<p>อัตราการใช้พลังงานของไทยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี โดยมีสัดส่วนที่สำคัญดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • สัดส่วนการใช้น้ำมันเป็นพลังงานขึ้นต้นจากร้อยละ 49 ในปี 2549 ลดลงเหลือร้อยละ 45 ในปี 2563 • สัดส่วนการใช้ก๊าซจากร้อยละ 35 ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 38 ในปี 2563 								
10. ภาคธุรกิจสำคัญที่บริโภคพลังงาน	<table> <tbody> <tr> <td>ขนส่ง</td> <td>5.83%</td> </tr> <tr> <td>บ้านอยู่อาศัย</td> <td>5.16%</td> </tr> <tr> <td>ธุรกิจการค้า</td> <td>7.08%</td> </tr> <tr> <td>เกษตรกรรม</td> <td>5.17%</td> </tr> </tbody> </table> <p>(ข้อมูล พ.ศ. 2552)</p>	ขนส่ง	5.83%	บ้านอยู่อาศัย	5.16%	ธุรกิจการค้า	7.08%	เกษตรกรรม	5.17%
ขนส่ง	5.83%								
บ้านอยู่อาศัย	5.16%								
ธุรกิจการค้า	7.08%								
เกษตรกรรม	5.17%								

ตารางโครงสร้างพลังงานของประเทศ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

	สปป. ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม
1. โครงสร้างพลังงาน*	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำมันดิบ • ก๊าซธรรมชาติ } 1.4% • ถ่านหิน • พลังไฟฟ้าจากน้ำ } 98.6% 	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำมันดิบ • ก๊าซธรรมชาติ } 65% • ถ่านหิน • พลังไฟฟ้าพลังน้ำ } 35 % 	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำมันดิบ 36 % • ก๊าซธรรมชาติ 32 % • ถ่านหิน 16% • พลังน้ำ 16%
2. Demand & Supply			
2.1 น้ำมัน			
<ul style="list-style-type: none"> • ปริมาณสำรอง (ล้านบาร์เรล) • การผลิต • การใช้ • การส่งออก • การนำเข้า 	<p align="center">n.a.</p> <p align="center">-</p> <p align="center">2.99</p> <p align="center">-</p> <p align="center">3.04</p>	<p align="center">2,000</p> <p align="center">n.a.</p> <p align="center">4.40</p> <p align="center">0</p> <p align="center">3.62</p>	<p align="center">5,000</p> <p align="center">313,640 bbl/day</p> <p align="center">276,220 bbl/day</p> <p align="center">315,700 bbl/day</p> <p align="center">271,100 bbl/day</p>
2.2 ก๊าซธรรมชาติ (เทียบเท่าน้ำมันดิบ)			
<ul style="list-style-type: none"> • ปริมาณสำรอง (ล้านล้านลูกบาศก์เมตร) • การผลิต (พันบาร์เรลต่อวัน) พันล้านลูกบาศก์เมตร • การใช้ (พันบาร์เรลต่อวัน) พันล้านลูกบาศก์เมตร • การส่งออก (พันบาร์เรลต่อวัน) พันล้านลูกบาศก์เมตร • การนำเข้า (พันบาร์เรลต่อวัน) 	<p>3.6 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต หรือประมาณ 0.097 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร</p>	<p>9.89 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต หรือประมาณ 0.267 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร</p>	<p>19.2 ล้านล้านลูกบาศก์ฟุต</p> <p>288,471 terajoules (ล้านล้านจูล)</p> <p>6,860,000,000 CUB</p> <p>59,829 terajoules (ล้านล้านจูล)</p> <p align="center">n.a.</p>
2.3 ถ่านหิน (เทียบเท่าน้ำมันดิบ)			
<ul style="list-style-type: none"> • ปริมาณสำรอง • การผลิต • การใช้ • การส่งออก • การนำเข้า 	<p align="center">600 ล้านตัน</p> <p align="center">300,000 ตัน</p> <p align="center">300,000 ตัน</p> <p align="center">-</p> <p align="center">-</p>	<p align="center">-</p>	<p align="center">4,5000 ล้านเมตริกตัน</p> <p align="center">49.14 ล้านตัน</p> <p align="center">16.99 ล้านตัน</p> <p align="center">18.0 ล้านตัน</p> <p align="center">101 พันตัน</p>

	สปป.ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม
2.4 กระแสไฟฟ้า (เมกกะวัตต์)			
<ul style="list-style-type: none"> • ศักยภาพการผลิต • การผลิต • การใช้ 	26,500 1,639,000,000 kWh 1,344,000,000 kWh	1,163 GWh 1,163 Gwh 1,178Gwh	68,500 41,200 Gwh
<ul style="list-style-type: none"> • การส่งออก • การนำเข้า 	3,000,000,000 kWh 220,000,000 kWh	82,000,000 kWh	- n.a.
3. Import Dependency	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำมันดิบ 3,036 bbl/day - ก๊าซธรรมชาติ n.a. - ไฟฟ้า 220,000,000 kWh 	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำมัน 3,618 bbl/day - ก๊าซธรรมชาติ n.a. - ถ่านหิน n.a. 	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำมันดิบ - - ก๊าซธรรมชาติ - ไฟฟ้าถ่านหิน 101,000 ตัน
4. Concentration & Diversification	<ul style="list-style-type: none"> - โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ - ถ่านหิน 	<ul style="list-style-type: none"> - โรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ - น้ำมันดิบ - ก๊าซธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - น้ำมันดิบ - ถ่านหิน - โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์
5. นโยบายด้านประสิทธิภาพและ การใช้พลังงาน	<p>สปป. ลาว มีแนวทางการพัฒนาประเทศสู่การเป็นแหล่งพลังงานสำรองในอนุภูมิภาค "Battery of Asia" ซึ่งจะมีการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำและถ่านหินลิกไนท์เพื่อขายไปยังประเทศเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ได้แก่ไทยและเวียดนาม ซึ่งเป็นตลาดประเทศเพื่อนบ้านที่ใช้พลังงานปริมาณมาก ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้ สปป. ลาว อย่างมาก แต่ก็มีบางส่วนที่ สปป. ลาว ต้องซื้อไฟฟ้ากลับจากไทยเช่นกัน เนื่องจาก สปป.ลาว มีข้อจำกัดในการเดินสายส่ง ดังนั้นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชายแดนประเทศไทยจึงใช้วิธีซื้อกลับจากประเทศไทย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายถูกกว่า สปป. ลาว</p>	<p>จากความต้องการใช้พลังงานที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 13 ต่อปี (ระหว่างปี 2546-2551) ทำให้ กัมพูชากำลังหาแหล่งพลังงานที่เหมาะสมในการพัฒนาประเทศ</p> <p>ปัจจุบันการผลิตไฟฟ้าในกัมพูชาใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยการผลิตหลัก และมีโรงไฟฟ้าพลังน้ำเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการผลิตกระแสไฟฟ้าที่มีความเหมาะสมเนื่องจากสภาพภูมิประเทศของกัมพูชา ปัจจุบัน กัมพูชามีโรงไฟฟ้าพลังน้ำที่สำคัญ 2 แห่งคือโรงไฟฟ้าพลังน้ำ Kirirom 1 ในจ.กำปงสปีอและโรงไฟฟ้าพลังน้ำกัมพูชา</p>	<p>การใช้พลังงานในการผลิตไฟฟ้าของเวียดนามจากปี 2514-2548 มีแนวโน้มของสัดส่วนการใช้พลังงานจากน้ำ ก๊าซ น้ำมันและถ่านหินมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเวียดนามที่อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องเมื่อประกอบกับการที่รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศในด้านพลังงานที่กว้างขวางเพิ่มมากขึ้น ทั้งจากความต้องการพลังงานภายในประเทศ และกฎระเบียบที่เปิดกว้างมากขึ้นสำหรับการลงทุนจากต่างประเทศ รวมทั้งการที่เวียดนามเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ทำให้มีโอกาสทางธุรกิจในเวียดนามเกิดขึ้นเป็นอย่างมากทั้งในด้านเวียดนาม</p>

	สปป.ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม
		<p>The O Chuym ที่จังหวัดรัตนคีรี มีกำลังผลิตรวม 13 เมกกะวัตต์</p> <p>ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ประเมินการว่า กัมพูชามีศักยภาพผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำได้ประมาณ 8,600 เมกกะวัตต์ แต่ในปัจจุบันมีการผลิตจริงประมาณร้อยละ 0.15 เท่านั้น โดยร้อยละ 50 เป็นแหล่งน้ำจากแม่น้ำโขง ร้อยละ 40 มาจากแหล่งน้ำสาขาของแม่น้ำโขง และที่เหลือร้อยละ 10 มาจากแหล่งชายฝั่งทะเลตะวันตกเฉียงใต้ของกัมพูชา</p>	<p>การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ และการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันในเวียดนาม รวมทั้งความต้องการกระแสไฟฟ้าอย่างเร่งด่วนและปริมาณมากในเวียดนาม ซึ่งเป็นโอกาสให้นักธุรกิจและนักลงทุนไทยสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งการลงทุนทางตรง และการลงทุนทางอ้อม โดยการซื้อหุ้นและหลักทรัพย์ในด้านพลังงานในเวียดนาม</p>
6. ภาคธุรกิจสำคัญที่ใช้พลังงาน	<ul style="list-style-type: none"> • ภาคครัวเรือน 58.6% • ภาคอุตสาหกรรม 23.8% • ภาคการพาณิชย์ 13.9% • ภาคเกษตรกรรม 3.7% 	<ul style="list-style-type: none"> • ภาคครัวเรือน 44% • ภาคอุตสาหกรรม 9% • ภาคการพาณิชย์ 23 • ภาคเกษตรกรรมและอื่นๆ 12% 	

คณะผู้ทำการศึกษา

1. น.ส.จิตติมา	คุปตานนท์	ผู้บริหารทีม ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ
2. นายอดุลย์	คำชู	ผู้บริหารทีม ส่วนเศรษฐกิจภาค
3. นายสุภัทร	ธนดีภัทร	เศรษฐกรอาวุโส ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงิน
4. นายกฤษปסק	จุลเกษม	เศรษฐกรอาวุโส ส่วนเศรษฐกิจภาค
5. น.ส.สุทธิรัตน์	สุทธิมณฑล	เศรษฐกรอาวุโส ส่วนเศรษฐกิจภาค
6. น.ส.วันนา	กลางหนองแสง	เศรษฐกรอาวุโส ส่วนเศรษฐกิจภาค
7. นางพิชญณัฐ	อนุประเสริฐ	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจการเงิน
8. น.ส.เจษฎาภรณ์	ธาดุปชิต	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ส่วนเศรษฐกิจภาค

.....